

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет

Факультет іноземної філології та соціальних комунікацій
Кафедра германської філології

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня «магістр»

Спеціальність 035 «Філологія»
Спеціалізація 035.041 «Германські мови та літератури (переклад
включно), перша – англійська»

Лінгвістичні та паралінгвістичні аспекти англомовного
інтернет спілкування

Допущено до захисту «__» _____ 2020 р.

Зав. каф. германської філології _____ канд. філол. наук, проф. Кобякова І. К.

Виконав:

студ. групи ПР.м-92

Легкобит Євгеній Олегович

Науковий керівник:

доктор. філол. наук, професор.

Швачко Світлана Олексіївна

Суми 2020

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ АНГЛОМОВНОГО ІНТЕРНЕТ СПІЛКУВАННЯ	8
1.1. Поняття інтернет спілкування у сучасній лінгвістиці	8
1.2. Відмінності інтернет спілкування від інших типів комунікації	12
1.3. Лінгвістика та паралінгвістика у контексті інтернет комунікації	18
Висновки до розділу 1	27
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ЛІНГВІСТИЧНИХ ТА ПАРАЛІНГВІСТИЧНИХ АСПЕКТІВ АНГЛОМОВНОГО ІНТЕРНЕТ СПІЛКУВАННЯ	29
2.1. Лінгвістичні особливості інтернет спілкування	29
2.1.1. Лексичні характеристики інтернет спілкування	29
2.1.2. Граматичні та синтаксичні властивості інтернет спілкування	39
2.1.3. Орфографічні риси використання мовних засобів в мережі інтернет	44
2.2. Паралінгвістичні аспекти англомовного інтернет спілкування.....	50
2.2.1 Проблема передачі паралінгвістичної інформації в інтернет спілкуванні.....	50
2.2.2 Паравербальне вираження емоцій у сучасному англомовному інтернет спілкуванні.....	53
Висновки до розділу 2.....	56
РОЗДІЛ 3. МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ОСОБЛИВОСТЯМ ІНТЕРНЕТ КОМУНІКАЦІЇ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ.....	58
3.1. Методичні особливості навчання інтернет комунікації	58
3.2. Система вправ для навчання студентів лінгвістичним та паралінгвістичним аспектам інтернет спілкування.....	61
Висновки до розділу 3	67
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ.....	68
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	72

ДОДАТКИ 77

es.scribd.com/document/487357834/lehkobyt-y-article

ВСТУП

Нові форми спілкування з'являються раз на десятки тисяч років. Так, усне мовлення стало найпершою формою спілкування людей, воно виникло близько 30000 – 100000 років тому. Письмове мовлення, на думку дослідників, виникло приблизно 10000 – 15000 років тому [27, с. 250]. На сучасному ж етапі розвитку людства, в умовах процесів технічного прогресу, інформаційної революції та глобалізації, можемо говорити про нову форму комунікації – інформаційної або інтернет комунікації. Свідками виникнення та розвитку цієї новітньої форми спілкування є ми та наші сучасники.

Починаючи з 70-х рр. ХХ ст. активно розвивається комп'ютерна галузь, з'являються перші комп'ютерні мережі, що знаменує появу суспільства нового типу – інформаційного. З появою в житті людей електронних технологій та мережі інтернет виникає й нова ера комунікації – спілкування через інтернет в електронному режимі. Такого роду зміни формату та способу комунікації викликали трансформації лінгвальних одиниць, появу нових лексем, зміни в граматичній структурі, виникнення нових стилів та жанрів комунікації тощо.

Лінгвістичні особливості електронних текстів вивчали Л. В. Зубова, О. А. Клінг, О. Г. Рєвзіна, О. Н. Сіверська, І. М. Кудрова та інші вчені. У світлі теорії комунікативності електронні тексти розглядалися Н. А. Ковальновою та А. Н. Поповою, а з позицій прагмалінгвістики та мовного етикету – А. А. Акішиною, Н. І. Формановською. У стрімко зростаючому в даний час потоці досліджень, присвячених інтернет комунікації, мовним та позамовним аспектам електронного спілкування присвячені праці таких вчених, як Е. Н. Галичкіна, Ф. О. Смирнов, Г. П. Нецименко, У. Гюнтер, Е. Вісс, Дж. Леслі, П. Панзеграу, К. Таунсхенд та ін.

Загалом же, хоча електронна комунікація сьогодні є одним з найпоширеніших жанрів комунікації у світі. Втім, як показав аналіз наукового фонду, питання інтернет спілкування, його лінгвістичних та

паралінгвістичних аспектів на сьогодні є досить маловивченим аспектом досліджень в сучасній лінгвістиці, що й зумовлює **актуальність** даної магістерської роботи.

Об'єктом магістерської роботи є англomовне інтернет спілкування як новітня форма комунікації.

Предметом роботи виступають лінгвістичні та паралінгвістичні аспекти англomовного інтернет спілкування.

Мета магістерської роботи полягає у дослідженні та аналізі лінгвістичних та паралінгвістичних аспектів англomовного інтернет спілкування. Для досягнення визначеної мети необхідно виконати наступні **завдання**:

- 1) уточнити поняття інтернет спілкування у сучасній лінгвістиці;
- 2) визначити відмінності інтернет спілкування від інших типів комунікації;
- 3) розглянути лінгвістику та паралінгвістику у контексті інтернет комунікації;
- 4) здійснити аналіз лексичних, граматичних та синтаксичних характеристик інтернет спілкування;
- 5) виявити орфографічні риси використання мовних засобів в мережі інтернет;
- 6) дослідити паралінгвістичні аспекти англomовного інтернет спілкування;
- 7) вивчити методичні особливості навчання інтернет комунікації;
- 8) розробити систему вправ для навчання студентів лінгвістичним та паралінгвістичним аспектам інтернет спілкування.

Теоретичне значення роботи полягає у тому, що в ній здійснюється подальший розвиток теорії англomовного дискурсу, зокрема, на рівні діалогічного спілкування, з урахуванням взаємодії вербальних і невербальних засобів передачі інформації та специфіки цього мовного регістру; розширюються та поглиблюються наукові знання про мовні

особливості електронного спілкування, єдність та взаємодію мови і мовлення у цій формі комунікації. Особлива увага приділяється питанням співвідношення усного та писемного мовлення в процесі реалізації електронних повідомлень, що мають інтерактивний характер.

Практичне значення даної роботи полягає у можливості використання результатів дослідження у розробці рекомендацій щодо складання англomовних електронних повідомлень різного характеру, у процесі навчання мережевого спілкування і виявлення його особливостей, а також при розробці лекційних та практичних курсів з лінгвістичної прагматики, стилістики, лінгвосеміотики, лексикології і синтаксису англійської мови.

Наукова новизна дослідження полягає у визначенні поняття інтернет спілкування, його лінгвістичних властивостей, взаємодії мови електронного спілкування та стандартної мови, у виявленні впливу інтернет спілкування на трансформацію мовних засобів сучасної англійської мови. Вперше було здійснено комплексний аналіз вираження емоцій за допомогою мовних (вербальних та невербальних) засобів у електронному листуванні.

У ході магістерської роботи використовувалися такі **методи дослідження** як метод узагальнення та критичного аналізу літератури, аналіз значення слова у дефінітивному варіанті, відбір та обробка лексичного матеріалу, вивчення когнітивно-функціональних особливостей інтернет спілкування, його комунікативно-прагматичних характеристик, які передбачають звернення до контекстуального, функціонально-семантичного, лінгвосеміологічного, зіставного видів аналізу.

Матеріалом дослідження послуговували електронні листи та коментарі, публікації й дописи із вільного доступу в мережі Інтернет, електронні листи приватного та офіційного характеру запозичені з художньої літератури, а також листи оригінального та квазіаутентичного (складені філологами, відомими авторами підручників) характеру, представлені у якості зразка в посібниках з англійської мови та моделювання електронних повідомлень.

Структура роботи. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків до розділів та загальних висновків а також списку літератури і додатків.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ АНГЛОМОВНОГО ІНТЕРНЕТ СПІЛКУВАННЯ

1.1. Поняття інтернет спілкування у сучасній лінгвістиці

Науково-технічний стрибок у сфері надання послуги Інтернет, зростання популярності блогів, веб-форумів різної направленості, популяризація соціальних мереж, все це наклало свій відбиток на структуру спілкування сучасного суспільства. Зокрема, у зв'язку з цим виникає новий тип спілкування – інтернет спілкування або віртуальне спілкування. Про масштаби розвитку цього явища можна судити за показниками зростання людей, які долучаються до цього нового типу комунікації – так, за даними компаній «We Are Social» та «Hootsuite» на початку 2020 р. до послуг мережі залучені 4,5 мільярди активних користувачів, при цьому кількість тих, хто використовує соціальні мережі перевищила 3,8 мільярди чоловік [42].

Ключовим аспектом інтернет спілкування є власне сама мережа інтернет, через яку цей тип спілкування реалізується. На думку Н. Г. Грабара, інтернет є особливою сферою віртуального простору, яка сприяє взаємодії «людина – комп'ютер» та додає можливості комунікації «людина – комп'ютер –людина». Інтернет мережа на сьогодні вже стала таким посередником, а у віртуальній реальності виникли віртуальні співтовариства, який уже набув ознак окремого специфічного світу, сформованого саме інтернет спілкуванням [1, с. 2].

Спілкування охоплює всі види діяльності людини. Віртуальне ж спілкування значною мірою схоже на реальне спілкування, оскільки спілкування тут теж протікає у системі «людина-людина», хоча у XXI ст. вже з'являються й варіанти спілкування у форматі «людина-робот», «людина-штучний інтелект». У ході інтернет спілкування створюється особливий простір (віртуальна реальність), який володіє специфічними особливостями та утвореннями. Оскільки інтернет спілкування має опосередкований

характер, виникають нові правила у середовищі міжособистісних відносин [17].

Віртуальне спілкування визначається як спосіб комунікації, при якому контакт між людьми опосередкований комп'ютером, включеним у мережу, при цьому вся комунікативна взаємодія здійснюється у просторі віртуальної реальності. У контексті віртуальної реальності люди спілкуються за допомогою письмової мови, що виділяє віртуальне спілкування як окремий специфічний вид міжособистісних відносин [29, с. 35].

Під інтернет-спілкуванням (або електронною комунікацією), таким чином, розуміється вербальна взаємодія в глобальній комп'ютерній мережі Інтернет. У західній літературі для позначення цього явища існує усталений термін – «комунікація, опосередкована комп'ютером» (computer mediated communication).

А. Л. Холод визначає інтернет-комунікацію як опосередковане комп'ютером спілкування двох або більше осіб, що характеризується невидимістю комунікантів, письмовою формою повідомлень, можливістю негайного зворотного зв'язку, а також взаємодією або обміном електронними повідомленнями або ж взаємним обміном і правом доступу до інформації, що зберігається в комп'ютерах комунікантів [36, с. 298].

Словникова дефініція інтернет спілкування наступна – це особливий вид спілкування, який будується на основі комп'ютерних технологій (таких як електронна пошта, форуми, блоги, чати тощо) та поєднує особливості усної та письмової форм комунікації [47, с. 45].

Інтернет комунікація – це спосіб спілкування, при якому передача інформації відбувається по каналах інтернету з використанням стандартних протоколів обміну і представлення інформації. За допомогою мережі інтернет, інформація може передаватися різним способом. Наприклад: голосові повідомлення, відео повідомлення, різні документи, обмін миттєвими повідомленнями, відправка різних файлів тощо.

Інтернет-комунікація є предметом лінгвістичних досліджень кінця ХХ – початку ХХІ ст. Інтерактивне і глобальне комунікативне середовище Інтернету надає багатий матеріал для вивчення. Спостерігаються революційні перетворення традиційного комунікативного середовища в Інтернеті, що призводять до виникнення веб-комунікації, появи нових віртуальних спільнот – «інтерактивної міжособистісної комунікації» [1, с. 82]. Сьогодні вже ні в кого не викликає сумніву, що електронні цифрові технології у поєднанні з Інтернетом (і технологіями наступного покоління інформаційних мереж) визначають майбутнє комунікацій [23, с. 113].

І. М. Розіна пропонує розділити комунікативні технології інтернету на основі двох фізичних параметрів – місця знаходження учасників комунікації (фізичне або віртуальне) і часу [26, с. 5].

У результаті різних поєднань цих параметрів можна виділити чотири варіанти реалізації комп'ютерно-опосередкованої комунікації: один час / одне місцезнаходження (віртуальне) – чат; один час / різне місцезнаходження – ІСQ, інтернет-телефонія, комп'ютерна аудіо – та відео-конференц-зв'язок; різний час / одне місцезнаходження (віртуальне) – форуми, блоги, гостьові книги, соціальні мережі; різний час / різне місцезнаходження – електронна пошта, списки розсилки, телеконференції.

На сьогодні інтернет спілкування просунулося вже значно далі ніж на початку ХХІ ст., коли воно лише набувало популярності серед широких верств населення. До 2020 року широко розповсюдження набули смартфони та інші гаджети, а доступність якісного швидкісного інтернету дозволяє кожній людині, яка має комп'ютер, ноутбук чи пристрій мобільного зв'язку вийти в інтернет та стати учасником інтернет комунікацій. Система online комунікацій на сьогодні найчастіше здійснюється через такі мережеві додатки, як Facebook, Skype, WhatsApp, Instagram, Twitter, LinkedIn, Orkut, MySpace та безліч інших.

Інтернет вже понад 20 років є особливим комунікативним середовищем, особливою сферою використання мови, яка не має аналогів у

минулому. Ті специфічні умови, у яких здійснюється інтернет спілкування, породжують нові тенденції у використанні мови, які, в свою чергу, можуть поширюватися на мовну поведінку носіїв мови і поза мережею [9, с. 88].

Інтернет часто вважають каталізатором лінгвістичної революції ХХІ ст. [25, с. 211]. Така думка є цілком виправданою, оскільки стрімкий розвиток Інтернету сприяє таким же стрімким змінам і в мовній поведінці людей. Якщо перші дослідження мови інтернет комунікації здебільшого говорили про потужне проникнення в нашу мову комп'ютерної лексики, то зараз поряд з цим розглядаються і такі тенденції організації мовлення, як демократизація спілкування, множення елементів розмовного стилю і жаргону в різних сферах спілкування, використання у письмовому мовленні невербальних графічних засобів (наприклад, так званих емотиконів та інших зображень-символів), часте і не завжди обґрунтоване вживання скорочень, зниження грамотності, багато в чому викликане навмисним перекручуванням орфографії в інтернет-спілкуванні і т. п. Всі ці явища виникли під впливом інтернету та інтернет спілкування.

Інтернет спілкування надає можливість миттєвого включення в мовленнєву ситуацію і такого ж швидкого вимкнення із неї. Головною новацією віртуальної реальності є зміна умов для взаємодії людей (у тому числі, і на мовному рівні). Породжений зовнішньою реальністю, інтернет простір може існувати тільки за умови активної людської діяльності, направленої на його створення й розвитку. Інтернет спілкування саме по собі є нічим іншим, як реальним, живим, людським мисленням, втіленим у вигляді тексту в його новому образі, який суміщає у собі не тільки словесне висловлювання, але і колір, звук, графіку й анімацію. Інтернет, таким чином, можна вважати основою ноосфери, яку своєю розумовою діяльністю формує людство і в якій воно ж і функціонує [23, с. 114].

Визначення сутності інтернет спілкування, як нового та специфічного виду людської комунікації, у лінгвістичній думці частіше за все здійснюється шляхом порівняння інтернет спілкування та звичайних видів комунікації –

передусім, письмового та усного спілкування. Оскільки інтернет комунікація є свого роду гібридною формою всіх відомих до цього часу способів комунікації, а також має властивості, які притаманні виключно тільки мережевій комунікації, слід розглянути відмінності та спільні риси інтернет спілкування та інших типів комунікації.

1.2. Відмінності інтернет спілкування від інших типів комунікації

Спілкування в мережі це синергія рис притаманним іншим видам комунікації. З огляду на чисельність користувачів, масштабність, комп'ютерна комунікація має риси масової (обмін інформацією з усім світом), внутрішньоособистісної (обмін інформацією між користувачем та комп'ютером) і групової комунікації. В розрізі часу, а саме тривалості процесу комунікації, віртуальне буває як коротким (наприклад, отримання повідомлення), так і необмеженим у часі (участь в інтернет-конференціях).

Форма передачі інформації через комп'ютер може бути усною (при наявності голосового модему) і письмовою (текстова, символна та графічна). Звернувши увагу на той факт, що спілкування відбувається завдяки використанню технічних засобів, такий вид комунікації буде опосередкованим. Передача інформації та її безпосереднє сприйняття відбувається між реальними людьми (актуальна комп'ютерна комунікація) та невідомими співрозмовниками (віртуальна комп'ютерна комунікація) [6].

Інтернет спілкування має багато спільного з традиційною комунікацією, однак водночас і відрізняється своєю унікальною специфікою, пов'язаною з особливостями кіберпростору як комунікаційного середовища. Інтернет як комунікаційне середовище змушує переосмислити такі класичні визначення і категорії теорії комунікації, як адресант та адресат. Окрім того, у сфері інтернету виникають і нові способи передачі інформації. На цій підставі дослідники виділяють чотири форми комунікації в глобальній мережі [8, с. 15]:

- 1) асинхронна комунікація «один з одним» (електронна пошта);
- 2) асинхронна комунікацію «багатьох з багатьма» (листи розсилок);
- 3) синхронна комунікація «один з одним», «один з кількома», «один з багатьма» (чати, форуми);
- 4) асинхронна комунікація, яка може включати комунікацію у форматі «багато з одним», «один з одним», «один з багатьма» (веб-сайти) [25, с. 213].

Відповідно, у віртуальній реальності можна виділити три форми комунікативної взаємодії:

- безособова, представлена взаємодією користувача з контентом;
- міжособистісна, яка визначається комунікаційними взаємодіями одних учасників процесу комунікації з іншими;
- гіперперсональна форма, яка дозволяє визначати ступінь щирості, який бере участь у комунікативних практиках людей.

На основі досліджень, присвячених питанню інтернет спілкування, серед основних особливостей інтернет комунікації можна виділити наступні характеристики [9; 11; 13; 18]:

1. Зняття часових і просторових обмежень на процес віртуального спілкування.
2. Анонімність спілкування, яка може привести до більш вільної форми висловлювання своєї точки зору, аж до агресивності, взаємних образ, сарказму, оскільки ризик викриття і негативної оцінки зі сторони оточуючих мінімальний. Звідси виникає й прагнення деяких учасників інтернет комунікації до нетипової, ненормативної поведінки. Учасники інтернет спілкування отримують можливість реалізувати певні якості особистості, приміряти ролі й пережити емоції, неприпустимі або неприйнятні у реальному спілкуванні.
3. Добровільність та бажаність контактів, вибір співрозмовника в залежності від особистих уподобань.
4. Переважна статусна рівноправність учасників. У віртуальному середовищі перестають діяти умовності та загальноприйняті обмеження.

Демократичний стиль спілкування диктує шанобливе ставлення до всіх учасників, які «заробляють» собі авторитет у такому опосередкованому середовищі передусім своєю мовленнєвою поведінкою. Незалежно від рівня освіти, звання і посади віртуальні особистості мають рівне право на відстоювання власної точки зору, вираження згоди / незгоди зі співрозмовником або виклад альтернативного способу вирішення висунутої проблеми. Грубіяни, які допускають нецензурні вирази, не вміють лаконічно і зрозуміло викладати свої думки або ображають інших учасників комунікації, не приймаються віртуальним співтовариством. Навпаки, неконфліктна мовленнєва поведінка, спрямована на пошуки компромісу, оцінюється як прийнятна та гідна визнання.

5. Ускладненість у вираженні емоційного компонента спілкування через відсутність прямих засобів вираження почуттів і емоцій. У результаті для позначення емоцій використовуються компенсаторні способи, такі як сурогатні й частково типізовані емоційні реакції – емодзі та емотикони. Для компенсації тембру і акцентування частини висловлювання застосовується блокування верхнього регістру клавіатури, тобто написання фрази або її частини великими літерами, а також вживання великої кількості знаків оклику або опис емоцій словами (в дужках після основного тексту послання).

6. За допомогою інтернет-комунікації можливий обмін різними видами інформації: текстами, звуками, відео, GIF-анімацією, емодзі, емотиконами і т. д.

7. Необмеженість у виборі мовних засобів. У комунікантів виникає ілюзія повної свободи, з'являється можливість сконструювати свій власний світ, який відповідає їхнім запитам, смакам та інтересам. Комунікативна поведінка суб'єктів стає розкутішою, обумовлюючи неповторну індивідуальну мовну манеру. Це проявляється у нестандартному підході до вибору псевдоніма, який несе у собі інформацію про особу.

8. Мовна однорідність. У мовленні користувачів інтернет мережі використовується спеціальний комунікативний код, який зрозумілий лише

«своїм». Комп'ютерний жаргон, гумор, каламбури служать свого роду індикатором належності особистості до певної мережевої соціальної групи.

Для спілкування в інтернет середовищі використовується письмовий варіант мови, проте в умовах інтерактивної мережевої комунікації темп мовлення наближений до її усного різновиду. Віртуальне спілкування має свої синтаксичні особливості, серед яких ключовими характеристиками є наступні:

- 1) проміжне становище інтернет спілкування між письмовою та усною формами мови;
- 2) використання гіпертексту як форми організації висловлювання (власний переклад) [36, с. 37].

Протиставлення усного та писемного мовлення в електронній комунікації передбачає врахування не тільки типу кодування (графічний – звуковий), але і концептуальних особливостей висловлювання. З одного боку, електронна комунікація поєднує у собі особливості писемного мовлення. З іншого боку, відсутність паралінгвістичних ознак, вживання еліптичних конструкцій, перестановка частин висловлювання, порушення синтаксичних норм, а також спонтанність, розмовні конструкції та інші риси, наближають інтернет спілкування до усної форми мови [8, с. 17].

Таким чином, текст, як результат віртуального спілкування, є своєрідним синтезом письмової та усної форм мови, а точніше – письмовою фіксацією усного мовлення.

Електронна комунікація характеризується цілою низкою особливостей, до яких, зокрема, належать і наступні:

- міжособистісний або груповий характер спілкування;
- опосередкованість спілкування, де у якості посередника виступає поштова служба, комп'ютер або інший технічний засіб;
- монологічність або діалогічність віртуального спілкування, можуть використовуватися і форми полілогу;

– здебільшого письмова форма спілкування, іноді – усна (завдяки можливостям онлайн трансляцій, прикріпленню мовних звукових та відео-файлів тощо);

– стиль мови коливається від ділового до розмовного, аж до використання ненормативної лексики [26].

З одного боку, технічні нововведення розширюють можливості комунікантів в рамках інтернет спілкування: у разі прискорюються процеси передачі й отримання інформації, економиться час співрозмовників, є можливість прикріпити до повідомлення фото, відео та аудіо-матеріали, вести діалог відразу з декількома учасниками спілкування, також стало реальним бачити партнера по комунікації під час розмови [39, с. 45].

У зв'язку з тим, що письмова мова інтернет-спілкування уподібнюється усній, на перше місце висувається швидкість передачі інформації, а не вираження ввічливого ставлення до адресата, з'являються нові принципи і закономірності спілкування за допомогою листування. Стиль викладу, структура електронних повідомлень, допустимість вживання або невживання деяких етикетних елементів розуміються учасниками спілкування по-різному, що іноді провокує непорозуміння між учасниками комунікації.

О. А. Гулевич виділяє психологічні особливості інтернет комунікації, серед яких наступні:

1. Підвищена вербальна активність, при якій відсутні комунікативні бар'єри;
2. Розірваність, мозаїчність комунікації. Учасники швидкої комунікації, при відсутності слухової та візуальної інформації, здійснюють короткі й егоцентричні комунікативні акти;
3. Специфічний етикет спілкування;
4. Емоційність спілкування. При нестачі невербальної комунікації, користувачі часто вдаються до використання слів і знаків, що позначають емоції у своїх повідомленнях;
5. Емоційний стан під час спілкування;

6. Досвід «потоків», який відрізняють такі особливості: втрата відчуття часу, заглибленість у діяльність, почуття задоволення, почуття контролю над ситуацією, зміна об'єкта діяльності [10, с. 115].

Завдяки бурхливому розвитку інтернету сучасна людина отримала доступ до абсолютно будь-якої інформації. Вона може отримувати тільки ту інформацію, яка їй цікава, може відбирати те, що їй потрібно знати, а що ні, може ділитися своїм досвідом і знаннями у відкритому доступі.

У мережевій сфері мова стає не тільки засобом спілкування, а й засобом створення віртуальної реальності. Штучні мови програмування є лише технологічним засобом, завдяки якому інтернет працює, а справжньою мовою віртуальної спільноти є природні мови аудиторії користувачів [26].

Вчені з різних країн займаються дослідженням процесів, що відбуваються в інтернет середовищі у рамках онлайн комунікацій. Наприклад, в англійській мові не існує ситуації запозичення мовних засобів з інших мов. Але навіть за таких обставин вчені виділяють новий функціональний стиль англійської мови «вебліш» (від англ. «web» та «English»), який швидко поширюється серед користувачів мережі інтернет, охоплюючи все більш широкі верстви масової аудиторії [13, с. 47].

Деякі лінгвісти навіть говорять про появу нової мовної особистості у рамках віртуальної комунікації. У роботах з вивчення віртуальної ідентичності вказується, що в інтернеті людина можете стати ким хочете, навіть особою протилежної статі. При цьому їй не потрібно переживати про те, як її сприйматимуть інші люди.

Іншою важливою особливістю інтернет комунікації є гіпертекстуальність. Гіпертекстом дослідники називають довідник, енциклопедію, або будь-який текст, у якому є посилання на інші тексти. Гіпертекстуальність можна трактувати як полідискурсивність, багатозначність, багатоголосся віртуального спілкування. Вона передає все багатство смислових відтінків того чи іншого висловлювання [18, с. 65].

Таким чином, з усього вищесказаного можна зробити висновок, що комунікація – це процес взаємодії мовних особистостей з метою передачі, обміну, або отримання інформації, яка є необхідною для здійснення спільної діяльності, що включає в себе передачу повідомлення, мовне оформлення висловлювання, взаємне пізнання комунікантів.

Інтернет-комунікація, як новий вид спілкування, характеризується наступними ознаками: у ній задіяно величезну кількість користувачів, які в свою чергу представляють певний узагальнений тип особистості, якому властиві особливі цілі спілкування (будь то самовираження, обмін інформацією або підтримання емоційного контакту). У процесі інтернет комунікації, учасник надягає своєрідну «маску», яка полегшує процес комунікації, знімаючи всі бар'єри, звільняє місце для креативного «Я» особистості.

Учасники віртуального спілкування стають творцями не тільки самого віртуального простору, а й творцями мови, якою реалізується спілкування. Незважаючи на письмове відтворення, інтернет комунікація відрізняється спонтанністю, у якій відбивається усна розмовна мова.

1.3. Лінгвістика та паралінгвістика у контексті інтернет комунікації

Вивчення особливостей інтернет комунікацій показало, що для цього формату спілкування притаманні як лінгвістичні, так і паралінгвістичні особливості. Передусім, звернемося до мовних особливостей інтернет комунікацій. Мова електронного спілкування багато у чому тяжіє до усного розмовного мовлення. При цьому мова офіційних електронних листів має більше схожості із писемним типом мовлення.

Порівняльні дослідження усного, письмового та електронного дискурсу на базі корпусу Лондон-Лунд (усне мовлення), Ланкастерського корпусу (писемне мовлення) і корпусу Відкритого університету (електронні

конференції) дозволили зробити ряд важливих висновків щодо подібності та відмінності між ними [38, с. 30]. Зокрема, були зроблені висновки про те, що в електронному тексті часто спостерігається змішання мовних стратегій, властивих як письмовому, так і усному мовленню.

І. Р. Гальперін виділяє наступні лексичні та синтаксичні особливості усного (розмовного) типу мови:

- наявність еліптичних оборотів;
- вживання питання у синтаксичній формі стверджувального речення;
- наявність скорочень;
- підсилювальні слова і звороти;
- незакінченість висловлювання;
- відсутність сполучникового зв'язку;
- розмовно-емоційна лексика і фразеологія [7, с. 95].

Визначальним фактором для письмового типу мови є те, що процес формування думки протікає в умовах, у яких можливо цю думку обробити, надати їй потрібної форми, закінченості, сили, переконливості, виразності та інших необхідних характеристик. Природно, що ці умови, певною мірою, зумовлюють такі характерні особливості письмового типу мови, як наявність великої кількості визначень, визначальних оборотів, визначальних додаткових речень і обставинних слів; вживання дієприкметникових, герундіальних та інфінітивних зворотів; частотне вживання сполучних слів і зворотів; наявність інверсій і паралельних конструкцій [7, с. 81].

Електронне спілкування за своїми мовними характеристиками займає проміжне положення між усним і письмовим мовленням, і, по суті, відмовляється від традиційних правил як епістолярного, так і традиційного розмовного стилю. Поряд із стандартними характеристиками традиційного листування у електронній формі спілкування присутні елементи розмовного, емоційно-образного, суб'єктивно-оцінного характеру, часто використовуються стилістичні прийоми та засоби.

Звернемося до аналізу мовних властивостей електронного спілкування, спираючись на класифікацію рівнів англійської мови за І. Р. Гальперінім [7] та А. Н. Мороховським [20].

Так, до мовних характеристик інтернет комунікації можна віднести специфічні лексичні, граматичні, синтаксичні, а також графічні, графіко-фонетичні засоби. Зокрема, словотвірний та морфологічний рівень інтернет спілкування представлений активними процесами словотворення у мережі (з використанням певного набору словотворчих гнізд, таких як *cyber, hot, web, net, mouse, click, bot* та інших); використання аббревіатур, цифрових і буквених омофонів з метою економії лінгвістичних засобів, часте вживання форм імперативу [3, с. 21].

До лексичних рис інтернет комунікації належить активне використання акронімів, неологізмів, комп'ютерної термінології, у неофіційному спілкуванні – різних типів сленгу. Активне використання аббревіатур і акронімів є однією з найважливіших та найбільш характерних рис електронного спілкування. Так, у словнику комп'ютерного програмістського сленгу «Jargon File» Е. Реймонда наводяться такі приклади аббревіатур і акронімів: *BBL – be back later* (повернуся пізніше); *BRB – be right back* (скоро повернуся); *LOL – laughing out loud* (голосно регочу); *ROTF – rolling on the floor* (катаюся по підлозі); *ROTFL – rolling on the floor laughing* (катаюся по підлозі регочучи); *AFK – away from keyboard* (відійшов / відійшла від клавіатури); *b4 – before* (перш); *CUI8tr – see you later* (побачимося пізніше); *rehi – hello again* (привіт ще раз) тощо [53].

Характерним також є вживання усно-розмовних елементів у електронній формі комунікації, що підтверджується широким вживанням дієслів з прийменниками: *sent off, find out* і т. п. та скорочень: *pcs.*, що відповідає «*pieces*», *pls.* – «*please*», *Please reply asap* – «*as soon as possible*». *fwd (forward), I've, she's*. При цьому аббревіатури типу *tnks & rgs* – «*thanks and regards*», *u* – «*you*», *2* – «*Too*», *4* – «*for*» справедливо вважаються сленгом, оскільки вони не є нормативними [3, с. 22].

На орфографічному рівні електронне спілкування характеризується, передусім, явищем аграматизму (від грецьк. *agrammatos* – нерозбірливий) порушення мовлення людини, що виявляється у неправильному використанні граматичних елементів і форм [49]. Найбільш характерним способом реалізації аграматизму в інтернет-мовленні є ератичне письмо – навмисне спотворення існуючої орфографії з метою надати висловам користувача комічного забарвлення або висловити певні емоції. Еративи, тобто навмисне порушення орфографічної норми, різного роду компресиви та абревіатури (наприклад, *smmr (summer)*, *hols (holidays)*, *tht (that)*, *up 2 N (up to now, etc.)*) стали відмінною рисою мережевого соціолекту [43].

У англійському інтернет мовленні порушення орфографії зазвичай має на меті спрощення письма для економії часу користувача на набір тексту. Прикладом такого спотворення є наступні варіації написання англійських слів: *Love = luv*, *to you = 2U*, *forever = 4ever*, *Congratulations! = Congrats!* Іншою відмінністю є велика кількість граматичних помилок в мовленні, що наближає цей жаргон до безграмотної, протонародної англійської мови [4, с. 15]. Наприклад, речення *I can haz a cheezburger?*, є спотворенням від *Can I have a cheeseburger?* На граматичному рівні можна відзначити порушення питальної інверсії, використання невідповідної форми дієслова «to have». Інший приклад – *Lemme chex mah mailz*, є спотворенням від *Let me check my mail*. Граматичні порушення виражаються у вживанні невідповідної дієслівної форми (*chex = checks*) і використанні форми множини іменника замість однини.

Однак, окрім мовного компоненту інтернет спілкування включає також і паралінгвістичний рівень. Паралінгвістичні (невербальні) засоби комунікації є додатковими у порівнянні з вербальними, але вони є надзвичайно важливим механізмом для встановлення контакту і подальшої взаємодії між відправником і адресатом інформації в мережі інтернет.

Під паралінгвістичними засобами письмової комунікації зазвичай розуміють засоби для передачі інформації без використання слів як системи

кодування, а саме: архітектоніку (графічну сегментацію) тексту, довжину рядка, шрифт, колір тексту, курсив, розрядку, підкреслення, графічні символи, засоби іконічної мови (малюнки, фотографії, таблиці, схеми, креслення), незвичайна орфографія слів і розстановка розділових знаків, а також інші засоби, набір яких не є жорстко фіксованими і може варіюватися у залежності від характеру конкретного тексту [4, с. 10].

Інтернет користувачі практично повністю позбавлені паралінгвістичних засобів усного спілкування. Саме тому, прагнучи компенсувати втрату цієї важливої складової комунікації, користувачі знаходять інші способи посилення сенсу тексту і передачі емоцій. Для цього застосовуються як давно відомі прийоми, використовувані в поліграфії, так і абсолютно нові, які стали доступними лише з розвитком інтернет технологій.

Паралінгвістичні засоби, надавши адресанту допомогу в залученні уваги адресата, гарантують комунікативно інформативний вплив на останнього і, як результат, невимушену атмосферу спілкування і засвоєння поданої адресантом у електронному тексті інформації. Крім того, невербальні знакові системи множать сенс сказаного, дозволяють більш повно розкрити смислову сторону інформації, а також передати емоційний стан Інтернет користувача.

Особливу увагу слід звернути і на феномен мовчання під час спілкування в мережі інтернет. Коли один з комунікантів навмисно створює паузу у комунікативній поведінці і ця пауза зрозуміла адресатом чи адресатами. В англomовному дискурсі мовчання слугує комунікативним цілям та окреслює розумові процеси за допомогою графічних знаків (тире, крапок, трьох крапок) [34, с. 143].

Доцільно розглядати паралінгвістичні засоби письмової комунікації у зіставленні з паралінгвістичними засобами усної комунікації, оскільки в рамках мережевого спілкування перші служать відображенням невербальних засобів, які супроводжують усне мовлення. Це обумовлено специфікою інтернет спілкування, коли користувачі переносять елементи усної

комунікації в інтернет комунікацію з метою зробити своє віртуальне спілкування максимально наближеним до реального.

У зв'язку з цим можна виділити такі види лінгвістичних засобів, які використовуються для вираження експресивності в блогах:

1. Іконічні засоби (малюнки, фотографії, схеми, ілюстрації, мультимедіа).
2. Топографемні засоби (площинне варіювання тексту) і архітектоніка тексту (членування його на певні частини, їх послідовність і взаємозв'язок).
3. Синграфемні засоби (художньо-стилістичне варіювання пунктуаційних знаків).
4. Графічні засоби для передачі кінетичних компонентів комунікації: жестів, міміки, типу обраної пози, погляду.
5. Супраграфемні засоби (шрифтове варіювання) – для передачі фонаційних паралінгвістичних засобів.

До паравербальних характеристик інтернет комунікації належить її креолізованість, яка полягає у залученні до мережевих текстів таких паралінгвістичних засобів, як зображення, фотографії, а також активному використанні різних шрифтів, кольорів, графічних символів тощо.

Особливе значення має використання в інтернет спілкуванні так званих емотиконів, або «смайлів», які є ще одним важливим графічним засобом спілкування у мережі інтернет. «Смайли» (від англ. smile – посмішка) – це значки, складені з розділових знаків, букв і цифр, які позначають будь-які емоції. «Смайлик», якщо подивитися на нього, повернувши голову на 90 градусів, – це личко, складене з цифр, букв, знаків пунктуації та інших клавіатурних символів [24]. На сьогоднішній день «смайлик» є, мабуть, найкращим способом передати почуття і емоції при віртуальному спілкуванні.

Набір основних знаків-«смайлів», які часто використовуються у мережевих текстах виглядає наступним чином:

:-) – найбільш розповсюджена посмішка, що позначає жарт або просто посмішку. Оскільки при скорописі доводиться скорочувати зміст слів і знаків, даний «смайл» у скороченому вигляді набуває форму :) або просто використовується дужка);

;) – підморгування, що означає азарт, флірт та всі інші дії, що відповідають підморгуванню людини в реальності;

:(– означає сумний вираз обличчя, засмучення з приводу чогось;

:I – міміка, що означає, що не все так погано, але і не дуже добре, неоднозначність в рішенні;

: -> – саркастичне зауваження, загрозлива, різка, ехидна посмішка;

>; -> – підморгуюча грізна фізіономія;

(^__^) – горизонтальна посмішка, яка використовується рідко, в основному при флірті, для прояву оригінальності в спілкуванні (власний переклад) [24].

На сьогодні на форумах, у месенджерах та чатах часто наявні «смайлики»-малюнки, які зображують людей, предмети, знаки тощо. Окрім того, інтернет користувачі активно використовують у якості засобів паралінгвістики картинки (у тому числі рухливі картинки gif-формату), фрагменти відео тощо.

На письмі паралінгвістичними рисами володіють також різноманітні символи, які можуть використовуватися у мережевих текстах. Наприклад, при спілкуванні з близьким другом часто можна зустріти використання знаку X – «kiss» – «цілую» або XOXOX – «hugs and kisses» – «цілую і обіймаю», R4U – «roses for you» або @} ~> ~~ квітка троянда. Для англомовного інтернет спілкування характерне також використання цифр або окремих літер, які вигідно відрізняють цілі склади або слова: 4u – for you, c u l8er – see you later, anyl – anyone, glad2cu – glad to see you і т. д. [19, с. 2].

Загалом же, паралінгвістичні засоби використовуються в електронних текстах поряд з вербальними, утворюючи одне ціле. Комп'ютерні технології розширили функціональний потенціал лінгвістичних засобів у віртуальному

просторі, що надає адресанту свободу у виборі способів презентації інформації, подачі її в самому зручному для розуміння адресатом вигляді, налагодженні позитивної віртуальної комунікації.

У той час як одні паралінгвістичні засоби виступають у якості самостійного носія інформації і є самодостатніми для розкриття змісту тексту (наприклад, малюнок, фотографія, схема), інші паралінгвістичні засоби використовуються у якості допоміжних по відношенню до вербальних засобів і вносять додаткові семантичні експресивні відтінки в його зміст (наприклад, шрифтове варіювання, багаторазове повторення пунктуаційних знаків).

Впливаючи на емоційний стан адресата, паралінгвістичні засоби сприяють підвищенню комунікативності текстів досліджуваного типу і збільшують кількість каналів сприйняття, за якими інформація передається адресату, що сприяє більш ефективному її засвоєнню. Відбувається активніше залучення суб'єкта в індивідуально-авторську картину світу, у його комунікативний простір, в систему авторського мислення та, відповідно, в систему сприйманого тексту. При цьому адресант зберігає функцію контролю над процесом декодування інформації, розставляючи акценти таким чином, щоб направити сприйняття і розуміння тексту адресатом в заданому напрямку.

Паралінгвістичні засоби, включаючи «смайли», часто замінюють в інтернет спілкуванні цілі слова чи речення. Частота використання і тип паралінгвістичних засобів залежить від тематики спілкування, контингенту учасників – так, вони найбільш поширені у чатах, неформальному дружньому спілкуванні, та майже відсутні в офіційному діловому листуванні. Використання паралінгвістичних засобів дозволяє забезпечити лаконічність, економію часу, а також компенсувати відсутність особистісної форми спілкування.

Така сукупність лінгвістичного та паралінгвістичного компонентів є вагомим рисом інтернет спілкування та потребує більш детального

вивчення. Це обумовлює необхідність аналізу лінгвістичних та паралінгвістичних аспектів англомовного інтернет спілкування на матеріалі прикладів спілкування носіїв англійської мови в мережі інтернет.

Висновки до розділу 1

У першому розділі дослідження розглянуті теоретичні аспекти дослідження лінгвістичних та паралінгвістичних аспектів англомовного інтернет спілкування.

Виявлено, що віртуальне спілкування на сьогодні набуло всеохопного розповсюдження та популярності, особливо – серед молоді та юного покоління. Це обумовлює активну увагу дослідників до цього явища та його властивостей. Віртуальне або інтернет спілкування є способом комунікації, при якому контакт між людьми опосередкований комп'ютером, включеним у мережу, при цьому вся комунікативна взаємодія здійснюється у просторі віртуальної реальності. Інтернет спілкуванням (або електронна комунікація) – це вербальна взаємодія в глобальній комп'ютерній мережі Інтернет. На позначення цього явища використовується також термін «комунікація, опосередкована комп'ютером» («computer mediated communication»).

Інтернет комунікація – це спосіб спілкування, при якому передача інформації відбувається по каналам інтернету з використанням стандартних протоколів обміну і представлення інформації. За допомогою мережі інтернет, інформація може передаватися різним способом. Наприклад: голосові повідомлення, відео повідомлення, різні документи, обмін миттєвими повідомленнями, відправка різних файлів тощо.

На сьогодні дослідники також виділяють низку підтипів інтернет спілкування, залежно від його форми та особливостей. Зокрема, за своєю формою комп'ютерна комунікація ділиться на усну (при наявності голосового модему) і письмову (текстова та графічна). За способом контакту інтернет спілкування є типом опосередкованої комунікації, оскільки здійснюється за допомогою технічних засобів.

Текст, як результат віртуального спілкування, є своєрідним синтезом письмової та усної форм мови, а точніше – письмовою фіксацією усного мовлення. Загалом же, інтернет комунікація, як новий вид спілкування,

характеризується наступними ознаками: у ній задіяно величезну кількість користувачів, які в свою чергу представляють певний узагальнений тип особистості, якому властиві особливі цілі спілкування (будь то самовираження, обмін інформацією або підтримання емоційного контакту).

Вивчення лінгвістичних особливостей інтернет спілкування показала, що воно має такі мовні особливості, як активні процеси словотворення; використання аббревіатур, цифрових і буквених омофонів з метою економії лінгвістичних засобів, часте вживання форм імперативу; активне використання акронімів, неологізмів, комп'ютерної термінології, різних типів сленгу; вживання усно-розмовних елементів у електронній формі комунікації; аграматизм; ератичне письмо.

Паралінгвістичні (невербальні) засоби інтернет комунікації включають іконічні засоби; топографемні засоби і архітектоніку тексту; синграфемні, графічні, супраграфемні засоби. До паравербальних характеристик інтернет комунікації належить її креолізованість, яка полягає у залученні до мережеских текстів зображень, фотографій, різних шрифтів, кольорів, графічних символів тощо. Особливе значення має використання в інтернет спілкуванні емотиконів, або «смайлів». Паралінгвістичні засоби використовуються в електронних текстах поряд з вербальними, утворюючи одне ціле.

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ЛІНГВІСТИЧНИХ ТА ПАРАЛІНГВІСТИЧНИХ АСПЕКТІВ АНГЛОМОВНОГО ІНТЕРНЕТ СПІЛКУВАННЯ

2.1. Лінгвістичні особливості інтернет спілкування

2.1.1. Лексичні характеристики інтернет спілкування

Звернемося до вивчення лінгвістичного аспекту інтернет комунікації. Слід зауважити, що комп'ютерний світ віртуальної взаємодії володіє власним способом і мовою спілкування. На лексичному рівні це проявляється у специфіці використання різних груп нейтральної та стилістично забарвленої лексики. Розглянемо лексичні характеристики англomовного інтернет спілкування.

Досить часто в електронному спілкуванні вживається оцінна лексика, адже вона покликана надати певний вплив на емоційний стан адресата, або підвести його до прийняття бажаного рішення. Залежно від семантичного виду електронного повідомлення і прагматичних інтенцій адресанта модальність, виражена у тексті онлайн-повідомлення може бути позитивною (використання слів, що характеризуються оцінним оператором «добре»: *thank you; confidence; absolute; to reach; harmonic; with great pleasure* і т. п.) і негативною (використання слів, що характеризуються оцінним оператором «погано»: *difficulties; not guarantee; the problem; to postpone* і т. д. [5, с. 11].

У повідомленнях, що характеризуються негативною модальністю, часто використовується прийом евфемізації, що сприяє прояву стриманості при вираженні невдоволення, негативного ставлення адресанта до якогось явища. Наприклад, фрази, покликані виразити таке невдоволення чи обурення можуть замінятися евфемізмами «*it is different from what I have expected*», «*I consider it very surprising*» і т. д. [5, с. 14].

Експресивні та емоційні висловлювання, більш характерні розмовному літературному стилю, не є винятком і для текстів електронних листів та

повідомлень, у тому числі ділових. Це такі засоби інтенсифікації, як, наприклад: *so many, so few, again and again, very much, extremely, with great pleasure, indeed* тощо [5, с. 13]. Слова-інтенсифікатори є стилістично маркованими елементами, які сприяють концентрації уваги адресата на необхідній інформації та надають висловлюванню високу емоційність.

Реалізація мовного етикету в електронному листуванні задається у тому числі й специфікою самого епістолярного жанру, який у сучасному світі трансформувався у онлайн формат. З одного боку, це дистантне спілкування комунікантів, здійснюване у письмовій формі. Але з іншого боку, завдяки високій швидкості передачі повідомлень фізична відстань між учасниками комунікації нівелюється, й спілкування набуває форми діалогу. У зв'язку з цим аналіз емпіричного матеріалу показує, що в електронній кореспонденції, у залежності від загальної тональності тексту, мовний етикет реалізується по-різному.

Використовується лексика розмовного / неформального реєстру: *I hope things are getting well with you, thanks for, sort out, it sounds like you've been working really hard* і т. д. Широко використовуються також прямі запитання, імперативні конструкції: *Do you have a suitable course ...?, Are you free next Friday 20 August at 11 am?, Let me know the time and dates*. Причому використовуються вони навіть для реалізації комунікативно складних мовних актів (прохань, наприклад), що дещо суперечить комунікативному принципу ввічливості [32, с. 10].

Говорячи про лінгвопрагматичні особливості електронної переписки, слід зазначити той факт, що автори електронних листів з метою економії мовних засобів і передачі більш чіткої інформації вдаються до реалізації так званого KISS-принципу (Keep It Short and Simple – дотримуйтеся стислості та простоти) з використанням термінів, еліптичних конструкцій і скорочень, що дозволяє наблизити письмову мову до усної та домогтися інтерактивності спілкування. Особливою рисою епістолярного стилю є епістоляризми – особливі слова і словосполучення, синтаксичні конструкції, які

репрезентують неповторну мовленнєву індивідуальність цього стилю [37, с. 60].

Відзначається варіювання формул мовного етикету від офіційного *Dear Mr. X; Best regards* тощо, до розмовних, просторічних і навіть фамільярних *Hello; How are you?; If you do not mind; Please understand; Thanks* [5, с. 12]. Тож, стилістична приналежність мови електронних листів до неформального регістру проявляється у виборі розмовних форм звернення і компліментарного закінчення: *Dear Sue, Sue, Hi, Sue, Hello; Best wishes, Take care, See you soon* [32, с. 10].

Характерним також є вживання усно-розмовних елементів у електронній формі комунікації, що підтверджується широким вживанням дієслів з прийменниками: *sent off, find out* і т.п. та скорочень: *pcs.*, що відповідає «*pieces*», *pls.* – «*please*», *Please reply asap* – «*as soon as possible*». *fwd (forward), I've, she's*. При цьому аббревіатури типу *tnks & rgs* – «*thanks and regards*», *u* – «*you*», *2* – «*Too*», *4* – «*for*» справедливо вважаються сленгом, оскільки вони не є нормативними в електронних листах [3, с. 25]. У розмовній мові, як і при усному спілкуванні, часто використовуються вигуки, що надає мові більшої емоційності, наприклад: *Wow, what a film!*

Інтерактивне інтернет спілкування може вестися відразу з декількома співрозмовниками, і для адекватного швидкого реагування величезну важливість набуває швидкість друкування. Таким чином, часто використовуються різноманітні скорочення найбільш вживаних слів. Наприклад:

Plz (від *please*) *mail your suggestions and samples.*

I'm 19 y/o (від *year old*).

How r u? (*How are you?*).

Необхідністю швидко надрукувати відповідь співрозмовнику можна пояснити й велику кількість усічених слів і закінчень, стягнень дієслівних форм, а також усічених форм допоміжних дієслів, наприклад:

I wanna (*want to*) *learn the other cultures.*

He's readin' now 'cause he'll soon have an exam.

Інтерактивне спілкування характеризується частим порушенням правопису слів, а також злитим написанням слів, що, тим не менш, нерідко пояснюється не безграмотністю співрозмовників, а натисканням невірної клавіші, наприклад:

i wanna make friends in UK and maybe find an exchange student (власний приклад).

Крім того, мова інтернету включає у себе розмовну мову, мову співзвучностей, піктограм і абревіатур. Мова співзвучностей нескладна та полягає у тому, що назви деяких цифр і букв співзвучні словам, при цьому пишуться швидше, наприклад: *to* – 2, *for* – 4 або *u* звучить як *you*, отже, *I love u* = *I love you*, *4u* = *for you* – для тебе, *2All* – *to All* – всім, *L8r* – *later* – пізніше тощо.

Мова абревіатур менш зрозуміла через свою домовленість, адже деякі абревіатури були створені всередині певної спільноти. Деякі з таких абревіатур стали вже майже повсюдними, наприклад: *DK* – *Do not Know* (не знаю), *IC* – *I See* (я зрозумів). Інші вирази зобов'язані своєю появою комп'ютерним мережам: *lol* = *laughing out loud* – *Смішно! Сміюся!*; *asl* = *age sex location* – *Хто такий, звідки?* - (форма стандартного знайомства в мережі).

Слід відзначити, що активне використання абревіатур і акронімів є однією з найважливіших та найбільш характерних рис електронного спілкування. Перш ніж класифікувати абревіації за певними ознаками, доцільно провести аналіз самого поняття «абревіація». Академічний тлумачний словник української мови надає таке визначення слову «абревіація» – утворення нових слів шляхом поєднання початкових складів кількох слів або перших літер слів словосполучення [48, с. 663]. Слово «абревіатура» тлумачиться як «слово, що становить скорочення двох або кількох слів» [48, с. 663].

На сьогодні дослідники виділяють три основних типи абревіатур:

1. Буквені. Складаються з назв початкових букв слів, що входять у вихідне словосполучення.

2. Звукові. Складаються з початкових звуків слів вихідного словосполучення, яке читається як звичайне слово.

3. Буквено-звукові. Складаються як з назв початкових букв, так і з початкових звуків слів вихідного словосполучення.

Англійський тлумачний словник дає таке поняття: «Aronym – a word made from the first letters of other words, AIDS is the acronym for acquired immune deficiency syndrome» [50]. Ці засоби є невід’ємним атрибутом діалогів в реальному часі (у чатах та дискусійних групах). Переліки цих аббревіатур багаторазово відтворюються і у друкованому вигляді. Ось фрагмент одного з найвідоміших первинних джерел таких переліків – мережевому енциклопедичному словнику комп’ютерного програмістського сленгу «Jargon File» Еріка Реймонда:

- *BBL* – *be back later* (повернуся пізніше);
- *BRB* – *be right back* (скоро повернуся);
- *LOL* – *laughing out loud* (голосно регочу);
- *ROTF* – *rolling on the floor* (катаюся по підлозі);
- *ROTFL* – *rolling on the floor laughing* (катаюся по підлозі регочучи);
- *AFK* – *away from keyboard* (відійшов / відійшла від клавіатури);
- *b4* – *before* (перш);
- *CUL8tr* – *see you later* (побачимося пізніше);
- *rehi* – *hello again* (привіт ще раз) [45].

Більш детальний список англійських аббревіатур які часто використовуються у електронному спілкуванні, представлений у додатку 1.

Окрім аббревіації, характерною лексичною рисою інтернет спілкування є усичення, до яких належать слова, утворені шляхом скорочення слова, наприклад (табл. 1):

Таблиця 1

Приклади усічених слів в англомовному інтернет спілкуванні

Усічений варіант	Повний варіант	Значення українською мовою
<i>Abs</i>	<i>abdominals</i>	черевний прес
<i>Acc</i>	<i>account</i>	обліковий запис
<i>Amin</i>	<i>administrator</i>	адміністратор
<i>Anon</i>	<i>anonymous</i>	анонімний користувач
<i>Apoc</i>	<i>apocalypse</i>	апокаліпсис
<i>App</i>	<i>application</i>	додаток
<i>Cam</i>	<i>camera</i>	фотокамера
<i>Cuz</i>	<i>because</i>	тому що
<i>Dat</i>	<i>that</i>	цей, той
<i>Fab</i>	<i>fabulous</i>	приголомшливий, класний
<i>Gram</i>	<i>Instagram</i>	соціальна мережа Інстаграм
<i>Hols</i>	<i>holidays</i>	канікули, святкові дні, вихідні

Ефективною моделлю словотвору в інтернет дискурсі також є «словоскладання» або блендинг. Приклади лексем утворених таким шляхом наступні:

Appoholic (*application* + *alcoholic*) – залежна людина, яка постійно викачує мобільні додатки, які використовує один або два рази, а потім більше не використовує. Найчастіше так називають дітей, у яких є планшети та мобільні телефони;

Brofie – різновид селфі, зробленого з друзями;

Bromance (*brother* + *romance*) – близькі дружні відносини між двома друзями;

Bropinion (*brother* + *opinion*) – думка доброго друга;

Chickenatarian (*chicken* + *vegetarian*) – людина, яка не їсть ніякого м'яса, крім курячого;

Cinderfella (*Cinderella* + *fellow*) – молода людина, яка має бути вдома до півночі, тому що інакше зіткнеться з серйозними наслідками;

Crackberry (*crack* + *blackberry*) – людина, яка безупинно користується телефоном марки «Blackberry»;

Crosstext – помилково надіслати повідомлення не тому користувачеві під час одночасного листування з кількома користувачами;

Cyberloafing – використання доступу в Інтернет працівниками організації в особистих цілях у робочий час;

Dadmire (*dad* + *admire*) – захоплюватися чиймись батьківськими якостями; поважати когось, як образ справжнього батька.

Окрім різноманітних шляхів утворення нової лексики, яка щоденно з'являється у процесі інтернет комунікації, важливо звернутися й до явища еративу – тобто, навмисного порушення мовної норми. До цієї групи лексичних утворень інтернет дискурсу відносять граматично неправильне написання слова, яке, тим не менш, зрозуміле носіям мови з першого прочитання.

Такі спрощення написання слів є наслідком економії часу. Оскільки спілкування ведеться у мережі, його учасники часто не звертають уваги на дотримання граматичних правил, що породжує нові слова, які згодом використовуються повсюдно. Іноді вони утворюються у результаті різних помилок, а іноді навмисно, наприклад: *wut* – замість *what*; *dat* – замість *that*; *da* – замість *the*; *teh* – замість *the*; *ov* – замість *of*; *picsher* – замість *picture*; *awl* – замість *all*; *lawl* – замість *lol*; *luv* – замість *love*; *bruh*, *broseph* – замість *brother*; *ma* – замість *my*; *cuz* – замість *because*; *buszay* – замість *busy*; *gud* – замість *good*; *hav* – замість *have*; *butiful* – замість *beautiful*; *jeenyus* – замість

genius; *geez* – замість *jesus*; *bukket* – замість *bucket*; *bai* – замість *bye*; *dho* – замість *though*.

Нарешті, інтернет середовище стає також продуктивним з огляду на швидкість та кількість утворення «неологізмів», тобто слів, що позначають нові поняття і предмети, наприклад:

Birth vegan – так називають людину, яка ніколи не їла м'яса та є вегетаріанцем з народження;

Columbusing – коли хтось заявляє, що відкрив щось нове, що вже існувало протягом кількох років, десятиліть чи навіть століть;

Comfort zone – умовна психологічна зона, створена людиною, за рамки якої вона боїться виходити, тобто – боїться пробувати щось нове і незвичне;

Contact sad – зіпсований настрій від негативних коментарів користувачів;

Crub shame – почуття, яке відчуває людина, що залишається чекати зеленого сигналу світлофора, у той час як інші люди вже перейшли дорогу на червоний, завдяки відсутності машин;

Digital detox – час, який людина присвячує реальному, а не віртуальному світу, уникає використання різних гаджетів, наприклад телефону або комп'ютера;

Easy like – так у соціальних мережах називають друзів, які завжди ставлять «лайки» на фотографії, записи, коментарі, можливо навіть не читаючи їх, і не залежно від того, подобаються вони їм чи ні;

Freshman at life – так називають людину, яка погано орієнтується у дорослому житті. У таких людей відсутній здоровий глузд, вони можуть задавати питання на кшталт «як мені випрати речі» або «що таке банківське обслуговування через Інтернет» тощо;

Gloatgram – пости в Інстаграмі, які демонструють сите й багате життя автора, зазвичай це фотографії подорожей, дорогих речей, їжі;

Google University – феномен соціальних мереж, коли коментатор прагне продемонструвати свої знання, отримані шляхом пошуку в «Google». У цієї

людини немає спеціалізованої освіти у цій області, але вона відчайдушно використовує непідтвержені дані з онлайн джерел, щоб довести свою правоту з даного питання;

Hashtag abuser – людина, що зловживає використанням хештегів. Найчастіше це проявляється у тому, що зміст запису набагато менший, ніж кількість хештегів до нього;

iFinger – палець, який залишають чистим для того, щоб можна було продовжувати користуватися смартфоном або планшетом, не забруднивши його;

Illegal scrolling – коли хтось дає людині свій телефон, щоб показати вам якусь фотографію або запис, а вона перегортує вліво / вправо або вгору / вниз без дозволу на це;

Instagram prime time – час дня, під час якого «Інстаграм» найбільш активний. Наприклад, завантажуючи фотографії ввечері, є можливість отримати більшу кількість «лайків» майже відразу, тоді як вранці та вдень такої можливості немає;

Like shock – отримання несподівано великої кількості лайків до фотографії, запису або коментаря.

Загалом, лексика інтернет сфери надзвичайно насичена безліччю нових лексичних утворень, будь-то неологізми, бленди, аббревіатури, скорочення чи слова-еративи та ін. Розглянемо лексичні властивості деяких зразків інтернет-листів та повідомлень на матеріалі художніх творів та зразків інтернет-повідомлень та коментарів, взятих із відкритого доступу в мережі інтернет.

Наприклад, поданий нижче зразок електронного листа взято із книги Л. Вайсбергер «Диявол носить Прада». Цей приклад листа містить у собі характерні риси електронного спілкування:

Dearest Julia,

My assistant, Andrea, tells me that you're the sweetheart to whom I should address my most heartfelt appreciation. She has informed me that you are the

single person capable of locating a couple of copies of this darling book for me tomorrow. I want you to know how much I appreciate your hard work and cleverness. Please know how happy you'll make my sweet daughters. And don't even hesitate to let me know if you need anything at all, for a fabulous girl like yourself.

XOXO,

Miranda Priestly [54].

У тексті цього листа вживаються усно-розмовні елементів мовлення, такі як скорочення «*you're*», «*you'll*». Окрім того, стилістично даний лист демонструє змішування двох стилів – ділового та розмовного, що є стилістичним прийомом, спрямованим на компенсацію дистантності спілкування, надання йому виразності та насиченості, і, також, на досягнення прагматичної цілі даного листа. Використовується також скорочення *XOXO*, яке розшифровується як *hugs and kisses*. Використання цієї лексеми замість стандартної компліментарної формули, притаманної для листів відповідає особливостям Інтернет спілкування, а саме – прагнення до більш коротких форм висловлення своєї думки для економії часу.

Наступний зразок інтернет-повідомлення взятий із реальної переписки американських громадян, викладеної у вільному доступі в мережі Інтернет та є прикладом дружнього онлайн-спілкування. Нижче подається текстовий варіант e-mail повідомлення, фото зображення листа міститься у додатку 2:

Yay – so glad you can join.

We should leave from here around 9am, hope that is OK.

LOL re lunch, just bring whatever's easy. Don't forget your sunblock – your reverse panda look wasn't so good last time!

See you soon,

Keri

На лексичному рівні у цьому повідомленні можна виокремити вигук *Yay*, використаний адресантом у якості привітання. За дефініцією Cambridge learner's dictionary даний вигук використовується для того, щоб показати

задоволення стосовно чогось або когось («*used to show that you are very pleased about something*» [50]). Також використовується скорочення *OK*, яке є характерним для розмовного усного мовлення.

Окрім того на лексичному рівні слід відзначити сленгізм «*reverse panda*», який у сучасній англійській молодіжній мові позначає «*the effect of sunglasses on your face around the eyes causing a lighter skin tone in comparison to the rest of you skin*» [50]. Окрім того наявні у листі і деякі скорочення, наприклад *re* – як скорочена форма від слів *remark* або *remember*, вживається тут у значенні «не забудь», «пам'ятай», «прийми до уваги».

Абревіатура *LOL* розшифровується як *laughing out loud* та може виражати як позитивний, дружній сміх або посмішку, так і цілий спектр інших індивідуальних емоцій, від іронії до образи. У даному випадку, акронім *LOL* має позитивну конотацію, адже в цілому повідомлення виражає прихильність та свідчить про близькі дружні стосунки між комунікантами. Окрім того, вжиті деякі форми граматичних скорочень, наприклад *whatever's*, *wasn't*, що теж викликано особливістю електронного спілкування, яке передбачає швидкий обмін повідомленнями.

2.1.2. Граматичні та синтаксичні властивості інтернет спілкування

Звернемося також до аналізу граматичних та синтаксичних особливостей інтернет спілкування. Зокрема, розглянемо англомовні коментарі, у яких простежуються зміни у граматиці на рівні морфології в віртуальному спілкуванні на основі платформи соціальної мережі Instagram.

Передусім, слід зауважити, що закони морфології та граматики практично не працюють і втрачають свою значимість при спілкуванні в Інтернеті. Неправильне вживання прийменників, опущення апострофа, відсутність артиклів, підміна займенників, використання невідповідних форм слова, зміни в утворенні порівняльних форм прикметників зустрічаються у коментарях та дописах користувачів Інтернет дуже часто.

Як правило, у коментарях користувачів зустрічаються наступні порушення граматичних норм англійської мови. У процесі інтернет спілкування зустрічається така морфологічна особливість як невірне утворення форми множини іменника, проте ні адресату, ні адресанту це ніяк не заважає отримувати потрібну інформацію при спілкуванні, наприклад:

Lol the peoples (у сучасній англійській мові іменник *people* використовується у формі множини без додавання суфікса *-s*).

Речення, які виражають пораду, в англійській мові вимагають вживання одиниць, однак у коментарях та постах користувачів Інтернет модальне дієслово часто опускається. Незважаючи на відсутність модального дієслова, учасники комунікації зазвичай розуміють одне одного без труднощів, наприклад:

You try this later; People open their mind.

Вживання порівняльної форми прикметників, яка відрізняється від звичних норм мови, є одним із найпоширеніших випадків порушення граматичних норм сучасної англійської мови при інтернет комунікації. Для тих, хто вивчає мову, вживання порівняльної форми прикметників утворюється за певними правилами, тому не носії англійської мови вважають відхилення від правила помилкою й уникають її. У той же час для носіїв мови і для тих, хто перебуває у сфері живого використання мови, ці правила зазнають деяких змін і спрощуються, наприклад:

This is the stuff that makes me the most happy.

За нормами сучасної англійської мови найвищий ступінь прикметника *happy* утворюється синтетично за допомогою суфікса *-est*.

Для людей, які вчать англійську мову, артиклі становлять особливу складність, тоді як характерною особливістю англійського інтернет середовища є ослаблення норм мови у процесі спілкування, що дозволяє учасникам комунікації не звертати увагу на вживання артиклів, наприклад:

What deep conversation.

У сучасній англійській мові іменник *conversation* є злічуваним, а отже має використовуватися у наведеному прикладі з невизначеним артиклем. Інший приклад, у якому фігурує відсутність артикля до незлічуваного іменника:

Finally a good news.

У сучасній англійській мові іменник *news* є незлічуваним і не може використовуватися з невизначеним артиклем. Окрім того, для того щоб правильно висловити свою думку, мовець повинен надати своєму висловлюванню правильну часову форму. Як і в розмовній мові, така деталь, як узгодження часів, часто не береться до уваги. Оскільки при спілкуванні в Інтернеті відповідь зазвичай потрібно дати дуже швидко, у користувача немає часу задуматися про правильність часових форм, які він використовує у своєму повідомленні. Спрощення мови у контексті часів та використання не всіх видів часових форм дієслова відображені у цій морфологічній особливості інтернет спілкування, наприклад:

The dogs have been bought as xmas presents then the new owners abandon them again.

У цьому прикладі перша частина речення використовується у формі Present Perfect Passive, а тому у другій частині речення необхідно використовувати форму майбутнього часу *will abandon*, оскільки мова йде про те, що трапиться у майбутньому. Інший приклад неправильного використання часової форми дієслова спостерігаємо у наступному випадку:

I wish she stop kicking them.

При вживанні умовних речень *I wish* форма присудка в сучасній англійській мові повинна бути виражена дієсловом у формі Past Tense. У наступному прикладі правило узгодження часів в сучасній англійській мові передбачає використання дієслова у формі Past Perfect Tense:

When they already broke the toys you bought them.

Одиниці, що потрапили у фокус дослідження, показують явне відхилення від норм вживання прийменників у сучасній англійській мові. У

порівнянні з іншими граматичними явищами невірне вживання прийменників не є однією з найбільш частотних явищ. Розглянемо приклади такого відхилення від граматичної норми англійської мови на матеріалі інтернет-коментарів:

I need this in my birthday.

У сучасній англійській мові іменник *birthday* вимагає прийменника *for*.

How to did she do this?

У даному прикладі використання частки *to* є зайвим, оскільки форма питання в англійській мові виглядає наступним чином: *how did + V*.

I would wear this the middle of July.

За нормами сучасної англійської мови у даному прикладі не вистачає прийменника *till* перед іменником *the middle*.

Wait than you can not celebrate it.

У даному прикладі використання сполучника *than* має бути замінене на прийменник *then*.

Говорячи про синтаксичний рівень мови, слід вказати, що на розмовний характер електронних повідомлень вказує також вживання у тексті синтаксичних конструкцій простого речення. З позицій актуального членування речення синтаксичні стилістичні прийоми сприяють актуалізації інформації (повтор) або зрівнювання у комунікативному плані певних сегментів понад фразової єдності (паралелізм). Вставні конструкції, або парентетичні елементи, повідомляють додаткову інформацію, яку імовірно може запросити адресат, або вживаються з метою передбачення реакції адресата на повідомлення. Паралельні конструкції сприяють створенню «чеканності мовлення» і переконливого ритму [5, с. 13].

Синтаксис, звичний для письмовій і усної мови, зазнає певних змін, які є нормою при спілкуванні в Інтернеті. Зокрема, порушується порядок слів у реченні узгодження підмета і присудка, крім того Інтернет-комунікація рясніє прикладами неповних речень. Сучасна англійська мова характеризується суворою структурою речення, у якій синтаксична позиція

досить строго закріплена. Типовий порядок слів у реченні закріплений за наступною моделлю: підмет стоїть на першому місці, слідом за ним стоять присудок, додаток та обставина. Користувачі інтернет спільнот спілкуються так, як ніби не знайомі з даною моделлю, особливо яскраво це виражається у структурах питальних речень:

What it is?

How you beautiful so?

Do you fail always at maths?

How you are getting so many likes?

Remind me to show mom this.

Як і у всіх мовах, узгодження підмета і присудка лежить в основі побудови речення, однак порушення такої структури часто трапляються у процесі усної комунікації, так звані *slips of the tongue*, що цілком природно для спонтанного мовлення. Порушення полягають у використанні форми дієслова, неузгодженої з підметом за числом або особою. При спілкуванні в Інтернеті є можливість перевірити те, що написано, але через швидкість комунікації онлайн співрозмовники рідко витрачають час на перевірку свого повідомлення на наявність граматичних помилок. Прикладами таких синтаксичних помилок можуть слугувати наступні речення:

Kids loves ice-cream;

Then he interrupt and hit you;

It mean a lot to me;

She look like;

She really do look like a dragon;

Suddenly everyone look decades younger;

Even the baby know.

Загалом же, аналіз англомовних коментарів Instagram показав, що оформлення висловлювань має свої особливості як в морфології, так і в синтаксисі.

Граматичні особливості оформлення коментарів у соціальних мережах зводяться до наступних: невірне вживання прийменників, опущення апострофа, відсутність артиклів, опущення модального дієслова, підміна займенників, використання невідповідних форм слова, зміни в утвоєрнні порівняльних форм прикметників, відсутність узгодження часів і неправильне утворення множини іменників. Що ж стосується синтаксичних особливостей, то виявлені порушення порядку слів у реченні і в узгодженні підмета і присудка, крім того, в інтернет спілкуванні використовується велика кількість неповних речень, опущення допоміжного дієслова і відсутність присудка в реченні.

2.1.3. Орфографічні риси використання мовних засобів в мережі інтернет

Орфографія являє собою систему правил, що встановлюють правильне написання, а також це розділ мовознавства, що вивчає та встановлює цю систему правил. За допомогою орфографічної системи досягається одноманітність передачі мови на письмі.

За А. Н. Мороховським, окрім традиційних графічних засобів пунктуації, які частіше за все недостатньо повно передають багато та різноманітність живого мовлення, у сучасній англійській мові часто використовуються додаткові засоби, покликані компенсувати цю прогалину. Це може бути зміна шрифту, написання слова великими літерами, зміна орфографії окремих слів, багатокрапка тощо. Це допомагає виділити ту чи іншу частину тексту чи вислову, привернути до нього увагу. Також до графічних засобів стилістики відносять сукупність способів зовнішньої організації тексту та його елементів – заголовків, підзаголовків, абзаців, – а також розміри та види шрифтів, способи їх чергування, способи друку тощо. Загалом усі ці засоби спрямовані на те, щоб надати текстові зорової виразності та сприяти сприйняттю тексту [20, с. 50].

Аналіз графіки та орфографії, що використовується в приватному електронному листуванні, дозволив встановити, що в цьому виді комп'ютерної комунікації виробилися особливі, специфічні графічні та орфографічні засоби, які візуально чітко відрізняють цей стиль від всіх інших. Єжова Т. В. виокремлює серед цих засобів наступні:

- 1) багатократне повторення знаку оклику або питального знаку;
- 2) багатократне дублювання однієї й тієї ж букви;
- 3) написання власних назв або слів на початку речення з маленької літери;
- 4) відсутність знаків пунктуації у реченні;
- 5) графічна реалізація акустичного зразка слова (власний переклад) [11, с. 135].

Важнік С. А. також відносить до графічних особливостей епістолярного електронного стилю використання графічних символів ASCII – American Standard Code for Information Interchange (див. додаток 2), використання великих літер для імітації підвищення голосу, зірочок – для розстановки акцентів і логічного наголосу тощо [3, с. 26].

Пов'язаний із орфографічними особливостями електронного стилю мовлення також аграматизм – (від гр. *agrammatos* – нерозбірливий) порушення мовлення людини, що виявляється у неправильному використанні граматичних елементів і форм [49]. Загалом, вивчення писемної комунікації англійською мовою в Інтернеті показує, що орфографія користувачів, незважаючи на доступність засобів її перевірки, кращою не стала. Дослідження вказують на втішливий висновок про те, що найчастіше дана особливість є способом залучення уваги, свого роду грою, а не невмінням правильно писати. Але навряд чи це явище можна вважати позитивним або навіть нейтральним, оскільки воно популяризує нехтування знаками пунктуації та правописними правилами.

Найбільш характерним способом реалізації аграматизму в інтернет-мовленні та мовленні електронного листування є ерратичне письмо –

навмисне спотворення існуючої орфографії з метою надати висловам користувача комічного забарвлення або висловити негативні емоції: несхвалення, роздратування, презирство. Ерративи, тобто навмисне порушення орфографічної норми, різного роду компресиви та аббревіатури (наприклад, *smmr (summer), hols (holidays), tht (that), up 2 N (up to now, etc.)*) стали відмінною рисою мережевого соціолекту. Однак поряд з ними зустрічаються і просто помилкові написання, що стосуються великої кількості англійських слів добре знайомих з власної практики будь-якого викладача англійської мови (наприклад, *it's – its, there – their, then – than, seperate* замість *separate, fourty* замість *forty, necesary* замість *necessary, etc.*) [43].

Іноді демонстративне нехтування правилами орфографії перетворює текст на подобу фонетичної транскрипції. Іноді ж стиль електронних повідомлень, який сьогодні активно формується, переносить риси розмовності та зниженості, характерні для чату, до текстів більш «високих» Інтернет жанрів: інформаційних і наукових [2].

У англійському інтернет-мовленні порушення орфографії зазвичай має на меті спрощення письма для економії часу користувача на набір тексту. Подібні орфографічні спотворення в англійській мові не містять якогось особливого емоційного забарвлення, якщо порівнювати їх із аналогічними явищами у російській чи українській мовах. Прикладом такого спотворення є наступні варіації написання англійських слів:

Love = luv, to you = 2U, forever = 4ever, Congratulations! = Congrats!

Іншою відмінністю є велика кількість граматичних помилок в мовленні, що наближає цей жаргон до безграмотної, протонародної англійської мови [46, с. 15]. Наприклад, речення *I can haz a cheezburger?*, є спотворенням від *Can I have a cheeseburger?* На граматичному рівні можна відзначити порушення питальної інверсії, використання невідповідної форми дієслова «to have». Інший приклад – *Lemme chex mah mailz*, є спотворенням від *Let me check my mail*. Граматичні порушення виражаються у вживанні

невідповідної дієслівної форми (*chex = checks*) і використанні форми множини іменника замість однини.

Наступний засіб порушення орфографічних правил у електронному повідомленні – це пролонгація, що є письмово вираженим подовженням звуків з метою емоційного виділення окремого слова, фрази або цілого речення. Явища пролонгації найчастіше відзначаються в окличних реченнях. В емоційно значущих словах Інтернет-мови пролонгація може здійснюватися і в українській і в англійській мовах як з використанням дефіса, так і без нього. Наприклад: *She is soooo cuuuute!!!* або *Lo-o-o-o-v-v-v-e-e-e them aaaallll!!!* Тут же спостерігаємо і графічну особливість багатократного повторення знаку оклику [11, с. 135].

У літературній мові емоційній пролонгації найчастіше піддаються голосні звуки і сонорні приголосні звуки ([p], [l], [m], [n], [r]), рідше шумні довгі приголосні ([z], [s], [f], [ʃ]) і ніколи – шумні короткі приголосні ([b], [g], [d], [k], [p], [t]), що відображає артикуляційні можливості мовного апарату людини. В інтернет-мовленні ж, яке не передбачає артикуляції, багаторазово повторюватися можуть будь-які звуки без урахування особливостей їх вимови. Користувач за допомогою пролонгації звуків прагне графічно надати емоційної значимості свого повідомлення, фонетичні особливості мови при цьому часто не враховуються.

Ще один цікавий засіб – скандування, тобто чітка вимова в усному мовленні складів, в Інтернет мовленні має графічне вираження – чіткий розподіл слова на склади різними способами. В Інтернет-середовищі скандування є поширеним засобом вираження як негативних, так і позитивних емоцій користувачів. В англійській мові існує позаскладовий розподіл слова або фрази, які прагнуть емоційно підкреслити, на окремі фрагменти різними способами. Однак подібне явище не є скандуванням, оскільки слово, що піддається членуванню, не передбачає прочитання по складах.

Словесний наголос, тобто виділення у слові окремого складу, грає важливу роль у вираженні емоцій користувача. Словесний наголос в Інтернет-просторі виконує дві функції: смислорозрізнявальну і стилістичну, та найчастіше демонструється за допомогою великої голосної букви. Вчені визнають значимість словесного наголосу як фонетичного засобу мови, який має стилістичне значення [46, с. 17].

Емфатичне перенесення словесного наголосу в англійській мові неможливе. Це пояснюється переважанням в мові односкладових і двоскладових слів, причому частотність вживання односкладових слів значно вища. Крім того, в більшості складних слів наголос падає на початковий склад, що характерно для германських мов. Перенесення наголосу на інший склад в усному мовленні асоціюється з іноземним акцентом (наприклад, з французьким). В англійському Інтернет-мовленні, таким чином, перенесення наголосу відсутнє.

Фразовий наголос, виділення окремого слова в синтагмі або фразі в українській та англійській літературних мовах здійснюється, як правило, курсивом або великими літерами. Засоби вираження фразового наголосу в інтернет-мові значно різноманітніші. Так, до основних із них належать виділення логічного центру висловлювання великими літерами, жирним шрифтом, або підкреслюванням [46, с. 18].

Зустрічається виділення емоційно підкресленого слова або словосполучення іншим кольором. Підкреслення емоційно значимого слова або словосполучення може здійснюватися за допомогою знаків * (зірочка), # (решітка), \$ (долар) + (плюс) ! (знак оклику) ? (знак питання) та інших.

Вже звичний для нас символ @ (*at*) став універсальним інструментом для створення нових виразів та слів. Вперше це було зроблено з цілком прагматичною метою інженером-програмістом Рейем Томлінсон, який відправив перший електронний лист у мережі в 1972 році. Йому потрібно було знайти букву, яка не використовувалася в словах, і з тих пір цей

клавішній символ живе своїм самотійним життям і позначає когось, хто десь знаходиться (*someonebeing «at» somewhere*) [41, с. 126].

Згодом багато фірм і компаній замінили букву «а» або слово «at» у своїх назвах на символ «@»: *@llgood, @tractions, @cafe, @Home, @pex*. Білл Гейтс опублікував книгу в 1999 році під назвою «Business @ the Speed of Thought». Більш того, цей символ став використовуватися в науковій мові при обговоренні проблем, далеких від комп'ютерних технологій. Так, наприклад, в цілком академічній статті підкреслювався взаємозв'язок між літературною і розмовною мовою за допомогою даної символіки: *language @ literature, literature @ language* [41, с. 203].

В даний час префікс «е» також активно вживається в сотнях різних виразів, надаючи їм нового змісту. Оксфордський Словник нових слів 1997 року містить такі слова як *e-text, e-zine, e-cash, e-money* [52]. Оксфордський тлумачний словник сучасної англійської мови 2000-го року надає пояснення таким словам як *e-commerce, e-business, e-fit, e-writer* і т.д. [51, с. 481–484].

В цілому, у порівнянні з традиційними письмовими формами, мова електронної комунікації має у своєму розпорядженні широкий діапазон спеціальних шрифтів і стилів, починаючи від складних веб-сторінок до гранично економних в плані пунктуації електронних листів і текстового спілкування в чатах. Всі орфографічні нормативи поступово скасовуються і використовується пунктуація є мінімальною. Наприклад, статус великої літери значно знизився, спостерігається сильна тенденція до використання тільки маленьких букв – в електронних листах і в мові спілкування чатів можна знайти цілі речення без пунктуації і заголовних букв.

Мова Інтернету вносить свої власні своєрідні правила і в практику правопису самих слів. У мережі частіше зустрічається американський варіант правопису, ніж британський, частково з огляду на історичні причини (загалом, американське походження Інтернету), а частково з міркувань економії, оскільки більшість американських способів написання одних і тих же слів коротші, ніж британські (*color – colour, fetus – foetus*) і т.д.). З'явилися

нові правила правопису закінчення множини: зокрема заміна-s на-z як в словах *tunez*, *gamez*, *serialz* тощо. В чатах можна зустріти спотворений правопис і, як наслідок, спотворена й сама вимова таких слів як *yep*, *yup*, *yaу*, *nore*, *noooo*, для *yes* та *no*, або такі форми як *kay* та *sokay* для «It's OK» [21, с. 55].

Досить часто популярні слова пишуться в чатах так, як вимовляються, наприклад, *kool* замість *cool*, або *fone* замість *phone*, маленька буква «о» замінюється цифрою нуль, як в *d00dz* (*dudes*) або *l0zers* (*losers*), або ж інколи знаком відсотка як в слові *c%l*. (*cool*); буква k часто використовується як підсилювач значення слова в якості своєрідного префікса, створюючи такі форми як *k-kool*, *kawesom* і *k-k-allright*.

2.2. Паралінгвістичні аспекти англомовного інтернет спілкування

2.2.1 Проблема передачі паралінгвістичної інформації в інтернет спілкуванні

У віртуальному просторі комуніканти компенсують неможливість використовувати паралінгвістичні засоби (тембр голосу, його сила, жести, міміка та ін.) особливими конструкціями та іншими допоміжними засобами. Цьому сприяє близькість інтернет спілкування з усним спілкуванням, а саме його тенденція до демократичності та до спрощення мовних структур.

Одним з механізмів компенсації відсутності паралінгвістичного компоненту спілкування онлайн є своєрідна пунктуація, яка не стільки підпорядковується правилам мови, скільки використовується для передачі інтонації. Наприклад, кома і три крапки можуть передавати уповільнений темп мовлення. При використанні трьох крапок може збільшуватися кількість крапок, що асоціюється з більш довгими паузами. Тире часто використовується для виділення найбільш важливої інформації, привернення до неї уваги адресата. Емоційне наповнення тексту, що виявляється при

успому спілкуванні перш за все в інтонації, при віртуальному спілкуванні передається зазвичай знаками пунктуації.

Висота голосу зазвичай передається виділенням тексту великими літерами. Однак у деяких випадках вони можуть також акцентувати увагу на найбільш значущій для адресанта інформації.

Загалом же, способи компенсації звукових паралінгвістичних засобів об'єднують у систему паралінгвістичних фонаційних засобів – це система прийомів, які посилюють семантично значиму інформацію, надають деяку особистісну інформацію про партнера на фонетичному рівні. Учасники мережевого спілкування не завжди мають можливість обмінюватися голосовими повідомленнями у реальному часі, саме тому використання супраграфемних паралінгвістичних засобів, тобто шрифтового варіювання, є характерним способом вираження експресивності на фонетичному рівні, виділяючи одні елементи на тлі інших. При цьому текстові кордони цього прийому досить вузькі: шрифтове виділення охоплює найчастіше текстові фрагменти розміром від одного слова до одного абзацу.

Так, для компенсації тембру і акцентування частини висловлювання у віртуальному спілкуванні використовується так званий «капс» (від англійського «Caps Lock» – блокування верхнього регістру клавіатури; написання фрази або частини її великими літерами, який повсюдно в Інтернеті трактується як підвищення голосу: «*DO NOT TYPE IN ALL CAPS. It is equivalent to screaming at someone. Use caps for headings, titles and to EMPHASIZE certain words*» [40, с. 112].

Для виділення окремих слів і виразів, крім написання великими літерами, використовуються астеріск (символ *), розрядка (поділ букв пробілами), курсив, жирний шрифт, використання різних типів і кольорів шрифтів та нижнє підкреслювання [34, с. 61], наприклад:

1) ***u always know what i want.** altho it was just a simple things u do but i really appreciate it :')*

2) *family say he have the same smile with me*

i need something GOOD to happen, right now. to make me smile and stay HAPPY again.

3) *The weekend was absolutely fanta st i c.*

4) *Totally LOVE this photo!*

5) *How serendipitous for your friend to call at the exact _right_ moment!*

6) *Perfect face shape to wear a style that *in my opinion* isn't easy to wear.*

Поряд з цим, для посилення експресивності висловлювання використовується повтор однієї і тієї ж букви, який може доповнюватися емотиконами, наприклад:

1) *Ooooh, now isn't he something?))))*

2) *Wooooooow, YES! They do look like those mad science guys.*

3) *yay there have a autumn foood fair!*

4) *anyways, it is HALOOOOOOWEEN! hoooooo yayoh yes! summy, i loveeeeeeee it!*

5) *tiramisuuuuuuuuuuuuuuuuu! o yea i am a tiramisu lover :)*

6) *working 2-11 pm. ughhhh!*

Зорова інформація (міміка, жести та ін.) може виражатися як за допомогою вставки символів, у тому числі емотиконів і традиційних поєднань графічних знаків, так і за допомогою метатексту. На сьогоднішній день більшість платформ пропонують комунікантам можливість додавати не тільки емотикони, а й зображення, аудіо- та відео-файли. Втім, не для всіх користувачів ця функція зручна, тому традиційні форми компенсації паралінгвістичних засобів за допомогою тексту, як і раніше, залишаються популярними.

Загалом же, паралінгвістичні засоби використовуються у електронних текстах поряд з вербальними, утворюючи одне ціле. Комп'ютерні технології розширили функціональний потенціал лінгвістичних засобів у віртуальному просторі, що надає адресанту свободу у виборі способів презентації інформації, подачі її в найзручнішому для розуміння адресатом вигляді, налагодженні позитивної віртуальної комунікації.

У той час як одні паралінгвістичні засоби виступають у якості самостійного носія інформації та є самодостатніми для розкриття змісту тексту (наприклад, малюнок, фотографія, схема), інші паралінгвістичні засоби використовуються у якості допоміжних по відношенню до вербальних засобів і вносять додаткові семантичні експресивні відтінки у його зміст (наприклад, шрифтове варіювання, багаторазове повторення пунктуаційних знаків).

Впливаючи на емоційний стан адресата, паралінгвістичні засоби сприяють підвищенню комунікативності текстів досліджуваного типу і збільшують кількість каналів сприйняття, за якими інформація передається адресату, що сприяє більш ефективному її засвоєнню. Відбувається активне залучення суб'єкта в індивідуально-авторську картину світу, у його комунікативний простір, у систему авторського мислення і, відповідно, у систему сприйманого тексту. При цьому адресант зберігає функцію контролю над процесом декодування інформації, розставляючи акценти таким чином, щоб направити сприйняття і розуміння тексту адресатом у заданому напрямку.

2.2.2 Паравербальне вираження емоцій у сучасному англомовному інтернет спілкуванні

Особливу увагу слід приділити дослідженню так званих емотиконів, або «смайлів», які є ще одним важливим графічним засобом спілкування у мережі Інтернет, у тому числі використовуються під час електронних переписок та листування.

«Смайли» (від англ. smile – посмішка) – це значки, складені з розділових знаків, букв і цифр, які позначають будь-які емоції. «Смайлик», якщо подивитися на нього, повернувши голову на 90 градусів, – це личко, складене з цифр, букв, знаків пунктуації та інших клавіатурних символів [24]. На сьогоднішній день «смайлик» є, мабуть, найкращим способом передати

почуття і емоції при віртуальному спілкуванні. Маленькі кумедні личка, які вставляються в текст, позбавляють необхідності писати довгі тексти про свої переживання – одним-єдиним «смайликом» можна описати цілу подію. Сьогодні «смайли» можна побачити в електронній пошті, на сайтах, на значках, на календарях, а також на будь-якій поверхні, де їх тільки можна намалювати.

Елементи, подібні «смайлам», можна знайти ще в Стародавньому Китаї. Джерела, що підтверджують факт наявності зазначених додаткових елементів спілкування, датуються XVI століттям до Різдва Христового [24]. Стосовно сьогодення ці смали, хоча і виглядають досить несучасно, тим не менше основну свою функцію вони виконували досить ефективно. Крім того, особливо слід відзначити, що навіть на сучасному етапі розвитку суспільства китайські ієрогліфи мають значну подібність зі «смайлами» віртуального спілкування (рис. 1).

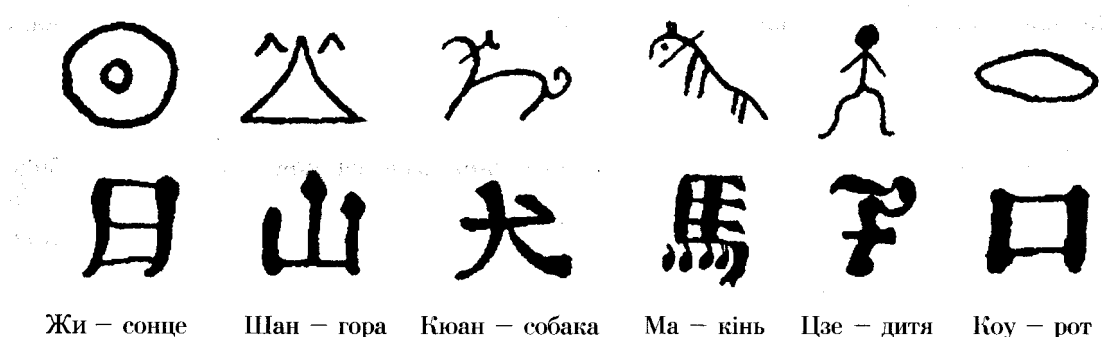

Рис. 1. Китайські ієрогліфи – «смайли».

На наступному етапі історичного розвитку людства графічні «смайли» поступово втратили свою актуальність. На їх місце прийшла письмова форма передачі інформації, яка прискорила і спростила процес передачі і сприйняття інформації. І знову, через кілька тисячоліть, як би «замикаючи циклічний історичний процес», використовувати двокрапку, дефіс і дужку

для позначення усмішки в тексті на комп'ютері запропонував професор американського університету Карнегі-Меллон Скотт Фалман, а саме 19 вересня 1982 року. Цей набір символів і був офіційно названий «смайлик», і за три десятка років став невід'ємною частиною спілкування в Інтернеті [31].

Неповну систему смайлів (емотиконів) які використовуються у ході інтернет спілкуванні та розшифровку їх значення та ролі у вираженні емоцій наведено у Додатку 3.

Висновки до розділу 2

У другому розділі дослідження здійснений комплексний аналіз лінгвістичних та паралінгвістичних особливостей англomовного інтернет спілкування.

Вивчення мовних особливостей інтернет спілкування здійснене у розділі на лексичному, граматичному, синтаксичному, орфографічному рівнях. Вивчення лексичних особливостей інтернет мовлення показало, що на рівні лексики в інтернет середовищі утворюється безліч нових слів та сталих виразів. Активно використовуються неологізми, сленг, еративи, продуктивними способами словотвору є блендинг (словоскладання), скорочення, аббревіатури. Аббревіатури, які використовуються у інтернет спілкуванні бувають різних видів – вони включають не тільки буквенні елементи але й цифри та інші символічні знаки.

Граматичні особливості оформлення коментарів у соціальних мережах зводяться до наступних: невірне вживання прийменників, опущення апострофа, відсутність артиклів, опущення модального дієслова, підміна займенників, використання невідповідних форм слова, зміни в утвоєрнні порівняльних форм прикметників, відсутність узгодження часів і неправильне утворення множини іменників. Що ж стосується синтаксичних особливостей, то виявлені порушення порядку слів у реченні і в узгодженні підмета і присудка, крім того, в інтернет спілкуванні використовується велика кількість неповних речень, опущення допоміжного дієслова і відсутність присудка в реченні.

Аналіз графічних особливостей інтернет мовлення показав, що користувачі активно використовуються засоби пунктуації, символи, знаки, різні шрифти, великі або маленькі літери, спільне чи інші типи написання літер у словах.

Звертається увага у розділі й на особливості паравербального компоненту інтернет спілкування. Зазначено, що невербальні засоби довгий

час залишалися недоступними користувачам Інтернет, що робило електронне листування значно біднішим на емоції, адже у процесі інтерактивного спілкування, настільки популярного в наші дні, співрозмовники не бачать ні очей, ні міміки, ні жестикуляції один одного – всього того, що сприяло б адекватному розумінню.

У розділі досліджено застосування різного роду «параграфем», як компенсаторних засобів, покликаних зробити спілкування за допомогою електронної пошти та інших видів опосередкованого Інтернет спілкування більш виразними та емоційними. Отже, незважаючи на значні та полегшені можливості повної візуалізації, віртуальна комунікація зберігає своєрідний баланс між вербальним і візуальним, що проявляється в такій її особливості як інтерактивність.

РОЗДІЛ 3. МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ОСОБЛИВОСТЯМ ІНТЕРНЕТ КОМУНІКАЦІЇ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

3.1. Методичні особливості навчання інтернет комунікації

У сфері навчання іноземних мов на сьогодні особливо актуальним є врахування інтернет спілкування як одного з основних способів комунікації на сьогоднішній день. Надсилання та отримання електронної пошти, спілкування з носіями мови онлайн – все це стає невід’ємними реаліями вивчення англійської мови та сфер її використання у повсякденному житті. Це обумовлює необхідність залучення інтернет середовища (веб-сайтів, соціальних мереж, месенджерів тощо) до процесу навчання англійської мови.

Інтернет середовище розглядається як нове комунікативне та інформаційне середовище. У даний час соціальні мережі, блоги, месенджери виступають у якості інструменту, який дозволяє формувати мережеві спільноти, які є окремим видом комунікації і функціонують за тими ж принципами, що й живе мовлення [44 с. 112].

Основним призначенням соціальних мереж є надання користувачам можливостей для віртуальної взаємодії зі співрозмовниками, які мають спільні інтереси. Це досить простий у використанні сервіс Інтернету для регулярного розміщення авторських матеріалів загальнокультурного та професійного призначення, для публікації мультимедійних освітніх ресурсів і т. д., що дозволяє коментувати зміст сторінок мережі [1].

Нотатки у блогах та соціальних мережах найчастіше формулюються як короткі фрагменти тексту або зображення. Останнім часом часто використовуються звукові та відео файли. Головною відмінною характеристикою інтернет середовища є часте оновлення матеріалів – не просто щоденне або щогодинне, а щосекундне [28, с. 89-90].

Соціальні мережі, блоги, веб-сайти, як сучасний засіб навчання, сприяють соціалізації користувачів і стимулюють їх мислення, надають

матеріали для самостійної роботи і забезпечують зворотний зв'язок з викладачем. Загальноприйнята практика ведення соціальних мереж полягає у такій послідовності записів, що останній за хронологією запис завжди знаходиться зверху [15, с. 76].

С. Лабудько виокремлює низку переваг мережевих інструментів (передусім – соціальних мереж), які роблять їх ефективним засобом навчання, а саме:

1) простота використання і доступність, що не вимагає від користувача спеціальних знань. Соціальні мережі, як правило, зручні для читання і мають легкий для сприйняття інформації інтерфейс. Окрім того, інтерфейс такої веб-сторінки може додатково налаштовуватися користувачем відповідно до його потреб;

2) ефективність організації інформаційного простору, передбачає організацію персонального інформаційного простору користувача, а також можливість створення спільнот, використання механізму автоматичного зворотного зв'язку з читачами сторінки;

3) інтерактивність і мультимедійність забезпечує можливість користувача одночасно адмініструвати кілька сторінок, можливість полілогу та двобічної функції пошти. Це дозволяє легко стежити за новими записами, передбачає можливість створювати опитування з миттєвою публікацією результатів, використання тегів для оформлення та форматування публікацій, створення гіперпосилань тощо;

4) надійність і безпека забезпечується тим фактом, що тільки власник ресурсу може вносити до нього нові записи, захист від спаму, можливість заборони на перегляд записів якомусь конкретному користувачу або ж незареєстрованим користувачам [16].

Хоча в традиційному навчальному процесі інтернет матеріали поки використовуються рідко, спостерігається стрімке зростання інтересу до їх освітніх можливостей. Зокрема, вони можуть використовуватися у процесі організації самостійної роботи з іноземних мов. Популярність інтернет

технологій у навчальному процесі обумовлена їх дидактичними властивостями такими, як доступність, простота у використанні, ефективність організації інформаційного простору, інтерактивність та мультимедійність [15, с. 160].

Ю. В. Заболотня [12, с. 304-306] не більше 2 сторінок вважає, що застосування інтернет технологій для формування іншомовної комунікативної компетентності дозволяє вирішувати такі дидактичні завдання:

- розвивати комунікативні навички в усіх видах мовленнєвої діяльності;
- формувати навички самостійної роботи;
- удосконалювати вміння соціальної та культурної взаємодії;
- стимулювати пізнавальну діяльність та мотивацію до подальшого вивчення іноземної мови.

Завдяки інтернет ресурсам активується пізнавальна діяльність учнів, підвищується мотивація до вивчення мови та рівень творчої реалізації, удосконалюються навички пошуку та аналізу інформації, формуються навички критичного мислення, самостійної роботи. Соціальні мережі створюють оптимальні умови для формування міжкультурної компетентності [30, с. 27-31].

Загалом же, активне застосування комп'ютерних технологій, зокрема блогів, полегшує формування іншомовної комунікативної компетентності, заохочує до вивчення мови як реального засобу комунікації, а не академічного чи шкільного предмету, підвищує рівень активності й креативності учнів та впевненості у власних можливостях, формує вміння самостійно розробляти стратегії для вирішення навчальних і практичних завдань.

Основу системи вправ для навчання англійської мови становлять дидактичні та методичні принципи навчання іноземної мови. Вправи, що ввійдуть до підсистеми, будуються на основі загальної методичної

класифікації вправ та у відповідності до сучасних методичних вимог. Підсистема вправ включає два етапи роботи – підготовчий та основний. До складу основного етапу входять рецептивно-репродуктивний етап та рецептивно-продуктивний і продуктивний підетапи [14, с. 8]. На підготовчому етапі включаємо вправи для активації лінгвістичних знань учнів з теми уроку, формування уявлення про типові ситуації спілкування у рамках заданої теми. На цьому етапі можуть використовуватися такі типи вправ, як відповіді учнів на запитання вчителя, зіставлення термінів та дефініцій, евристична бесіда, демонстрація типових ситуацій спілкування тощо.

На основі розглянутих методичних передумов розробимо також комплекс вправ для навчання студентів лінгвістичним та паралінгвістичним аспектам інтернет спілкування.

3.2. Система вправ для навчання студентів лінгвістичним та паралінгвістичним аспектам інтернет спілкування

На матеріалі проведеного дослідження розробили систему вправ для навчання студентів лінгвістичним та паралінгвістичним аспектам інтернет спілкування. Вправ передбачають тренування навичок учнів працювати з інтернет-текстом, знаходити у таких текстах помилки, характерні риси інтернет комунікації, декодувати закладений у специфічні лексичні одиниці інтернет-дискурсу зміст.

Окрім того, наведені вправи передбачають і тренування студентів у написанні власних постів у соціальних мережах та перекладі інтернет-текстів українською мовою.

Exercise 1.

Find and write out 10 user's comments to some posts on Facebook, Instagram, Twitter or other social media. Comments must contain at least 2 common sentences. Analyse its vocabulary, grammar, syntax, graphic, use of

emoticons or other graphic means. How do such sentences differ from written and oral language? Fill in the following table to compare written, oral and “Internet” English:

<i>Language level</i>	<i>Written</i>	<i>Oral</i>	<i>“Internet”</i>
<i>Vocabulary</i>			
<i>Grammar</i>			
<i>Syntax</i>			
<i>Graphics</i>			

Exercise 2.

Look at the following abbreviations. Use a dictionary to explain and translate them into Ukrainian:

Abbreviation	English explanation	Ukrainian translation
10X		
2		
4		
4GET		
ADDY		
AFAIK		
AFK		
AKA		
ANY1		
ASAP		
ASL		
ATM		
BBIAF		
BBIAH		

BBIAM		
BBIAS		
BBL		
BBS		
BE4		
BF		
BRB		
BTW		
C		
CU		
EM		
F2F		
FAQ		

Exercise 3.

Use the abbreviations from Ex. 2 to write 5 short messages on different topics:

- 1) to your best friend on the time and place of your meeting next day;*
- 2) to your teammates in online game;*
- 3) to your brother/sister who is studying abroad now;*
- 4) to your friend asking how his/her life is going on;*
- 5) to your friend telling about what happened to you last month.*

Exercise 4.

Analyse the following examples of Internet emails, identify the main difficulties in understanding such messages. Compose a vocabulary with the main words or constructions that are difficult to translate. Translate these texts into Ukrainian:

Letter 1.

iPad 12:00 pm

Primary 4

Search

James, me 2 Sep 17, 2013
Hiking trip on Saturday
Yay - so glad you can join. We sho...

Hannah Cho Sep 17, 2013
Thank you
Keri - so good that you and Steve were ab...

Jay Birdsong Sep 17, 2013
Upcoming school conference dates
Hello everyone, A few people hav... School

Anissa, Brittany, me 3 Sep 17, 2013
Switched to Gmail
Ha, finally! I thought I was going to... Family

Exclusive Electricals Sep 17, 2013
Quote for bathroom work
Keri, Thanks for talking me through your c... ★

Ryan, me 2 Sep 17, 2013
Furniture we no longer need

Hiking trip on Saturday Hiking

James Carroway
Hey Keri, We can definitely make it on Saturday - let me know what time we should swing by to pick you up. I'm on the hook to bring lunch...will try to plan ahead a little and not just grab anything

Keri Andersen
to James
Sep 17, 2013 Details

Yay - so glad you can join.

We should leave from here around 9am, hope that is OK.

LOL re lunch, just bring whatever's easy. Don't forget your sunblock - your reverse panda look wasn't so good last time!

See you soon,

Keri

Letter 2-3.

The screenshot shows an email client interface. On the left, a mobile-style header shows the time 7:46 PM. The email header includes the sender 'friend1@hotmail.com', recipient 'mark@englishstudentlife.com', subject 'Trip to London', and an attachment 'Hiking photos.JPG - 424.2K'. The main body of the email reads:

Hi friends!

I remember you told me that the beautiful views were one of the highlights of your trip to Europe. I couldn't agree more! Our team went hiking yesterday and it was beautiful.

Let's meet up when I'm back. I have so many stories to share with you from the trip and I want to hear about what you've been up to as well!

The right side of the screenshot shows the 'Compose' window of the Hotmail interface, with fields for To, Cc, Bcc, and Subject, and a 'Send' button.

Exercise 5.

Write one official e-mail (to your teacher about submitting a scientific article for publication in a journal) and one unofficial e-mail to your friend, in which you tell about the important events of your life, ask about his/her life. Use etiquette formulas, and in an informal letter – abbreviations, acronyms and other means.

Exercise 6.

Use the following link and check the blog of the native speaker teenage girl Stevee Taylor (nickname: Cinematic Paradox): <http://www.cinematicparadox.com>.

Stevee is a real cinemaholic, she watches a lot of movies and she likes to tell other people about these movies and her own opinion on them. Stevee writes movie reviews. Check the following link with Stevee's review about the "Harry Potter and the Philosopher's Stone": <http://www.cinematicparadox.com/2011/12/day-1-harry-potter-and-philosophers.html>

Read this review. Answer the question: does Stevee like this movie or not?

Exercise 7.

Using the recommendations for writing a review, compose a review for the selected film. Add the review to the collective blog or to your page on social networks, so that other users can read your review as well.

Exercise 8.

Read the reviews of your groupmates, rate them and write 5 comments to various reviews, in which you should express your own opinion about the film described in the review, or your impressions of the review. For example, write whether you share the author's opinion or not, whether you liked this film, and whether you want to watch this film.

Висновки до розділу 3

У третьому розділі досліджені методичні аспекти навчання студентів особливостям англомовного інтернет спілкування з урахуванням лінгвістичного та паралінгвістичного компонентів.

З'ясовано, що соціальні мережі, блоги, електронна пошта та інші інтернет ресурси є ефективними інструментами навчання з точки зору дидактики, оскільки вони дозволяють зберігати і класифікувати інформацію у будь-якому вигляді, створювати інтернет спільноти для обговорення проблемних питань, контролювати засвоєння навчального матеріалу через онлайн тести, опитування, рецензування та дискусії.

Застосування інтернет ресурсів у процесі навчання полегшує формування іншомовних компетенцій, заохочує студентів до вивчення мови як реального засобу комунікації, а не лише академічного предмету, підвищує рівень активності й креативності студентів, їх впевненості у власних можливостях, формує вміння самостійно розробляти стратегії для вирішення навчальних і практичних завдань.

На основі розглянутих методичних передумов використання інтернет технологій у процесі навчання англійської мови та відповідної системи вправ, у розділі розроблено комплекс вправ для навчання студентів інтернет комунікації – аналізу та перекладу інтернет дописів, публікацій, рецензій, а також складання власних текстів, розміщення їх у мережі та спілкуванню з англомовними користувачами Інтернет у режимі онлайн.

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

У ході дослідження з'ясовано, що мова електронного спілкування виступає у якості особливої форми існування природної мови, що реалізується в специфічних умовах і відображає процес взаємодії усної та письмової форм сучасної англійської мови.

Особлива роль належить тому середовищу, у якому відбувається мережева комунікація: інформація має особливе оформлення, необхідне для її відправки, і, відповідно, отримується адресатом в особливому вигляді. Відправляючи своє повідомлення, адресант, який реалізує певний намір, як правило, чітко уявляє (прогнозує) необхідний результат. Інтерактивні можливості електронної пошти та месенджерів або чатів дозволяють йому вести діалог в більш інтенсивному (інтерактивному) режимі, ніж за допомогою традиційних листів.

Інтернет спілкування (або електронна комунікація) визначене у роботі як вербальна взаємодія в глобальній комп'ютерній мережі Інтернет. На позначення цього явища використовується також термін «комунікація, опосередкована комп'ютером» («computer mediated communication»). Інтернет комунікація – це спосіб спілкування, при якому передача інформації відбувається по каналам інтернету з використанням стандартних протоколів обміну і представлення інформації. За допомогою мережі інтернет, інформація може передаватися різним способом. Наприклад: голосові повідомлення, відео повідомлення, різні документи, обмін миттєвими повідомленнями, відправка різних файлів тощо.

Вивчення лінгвістичних особливостей інтернет спілкування показало, що воно має такі мовні особливості, як активні процеси словотворення; використання абревіатур, цифрових і буквених омофонів з метою економії лінгвістичних засобів, часте вживання форм імперативу; активне використання акронімів, неологізмів, комп'ютерної термінології, різних

типів сленгу; вживання усно-розмовних елементів у електронній формі комунікації; аграматизм; ератичне письмо.

На рівні лексики в інтернет середовищі утворюється безліч нових слів та сталих виразів. Активно використовуються неологізми, сленг, еративи, продуктивними способами словотвору є блендинг (словоскладання), скорочення, аббревіатури. Аббревіатури, які використовуються у інтернет спілкуванні бувають різних видів – вони включають не тільки буквенні елементи але й цифри та інші символічні знаки.

Граматичні особливості оформлення коментарів у соціальних мережах зводяться до наступних: невірне вживання прийменників, опущення апострофа, відсутність артиклів, опущення модального дієслова, підміна займенників, використання невідповідних форм слова, зміни в утвоєрнні порівняльних форм прикметників, відсутність узгодження часів і неправильне утворення множини іменників. Що ж стосується синтаксичних особливостей, то виявлені порушення порядку слів у реченні і в узгодженні підмета і присудка, крім того, в інтернет спілкуванні використовується велика кількість неповних речень, опущення допоміжного дієслова і відсутність присудка в реченні.

Аналіз графічних особливостей інтернет мовлення показав, що користувачі активно використовуються засоби пунктуації, символи, знаки, різні шрифти, великі або маленькі літери, спільне чи інші типи написання літер у словах.

Паралінгвістичні (невербальні) засоби інтернет комунікації включають іконічні засоби; топографемні засоби і архітектоніку тексту; синграфемні, графічні, супраграфемні засоби. До паравербальних характеристик інтернет комунікації належить її креолізованість, яка полягає у залученні до мережеских текстів зображень, фотографій, різних шрифтів, кольорів, графічних символів тощо. Особливе значення має використання в інтернет спілкуванні емотиконів, або «смайлів». Паралінгвістичні засоби

використовуються в електронних текстах поряд з вербальними, утворюючи одне ціле.

У роботі також проаналізовані методичні аспекти навчання студентів особливостям англомовного інтернет спілкування з урахуванням лінгвістичного та паралінгвістичного компонентів. З'ясовано, що застосування інтернет ресурсів у процесі навчання полегшує формування іншомовних компетенцій, заохочує студентів до вивчення мови як реального засобу комунікації, а не лише академічного предмету, підвищує рівень активності й креативності студентів, їх впевненості у власних можливостях, формує вміння самостійно розробляти стратегії для вирішення навчальних і практичних завдань.

На основі розглянутих методичних передумов використання інтернет технологій у процесі навчання англійської мови та відповідної системи вправ, у розділі розроблено комплекс вправ для навчання студентів інтернет комунікації – аналізу та перекладу інтернет дописів, публікацій, рецензій, а також складання власних текстів, розміщення їх у мережі та спілкуванню з англомовними користувачами Інтернет у режимі онлайн.

Перспективами подальших досліджень може слугувати аналіз мовних та позамовних особливостей різних жанрів англомовного інтернет спілкування – коментарі, дописи у соціальних мережах, електронні офіційні та неофіційні листи, повідомлення у чатах тощо.

Мета роботи, що полягала у дослідженні та аналізі лінгвістичних та паралінгвістичних аспектів англомовного інтернет спілкування досягнута на базі того, що поставлені завдання були виконані в повному обсязі.

Я, Легкобит Євгеній Олегович, своїм підписом засвідчую, що моя кваліфікаційна робота «Лінгвістичні та паралінгвістичні аспекти англомовного інтернет спілкування» виконана з дотриманням усіх вимог до наукової етики та поваги до інтелектуальних надбань, самостійно та

індивідуально. Під час написання роботи я дотримувалась принципів академічної доброчесності та несу відповідальність за порушення загальноприйнятих правил цитування.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Брант А. Эффективное использование блогов для изучения английской речи. URL: <https://greenforest.com.ua/journal/read/efektivnevikoristannya-blogiv-dlya-vivchennya-anglijskoi-movi> (20.11.2020).
2. Буторина Е. А. Поговорить? Интернет как лингвистический феномен. Справочно-информационный портал. 2001. URL: http://www.gramota.ru/biblio/magazines/gramota/net/28_11 (20.11.2020).
3. Важник С. А. Три стихии байнета или проявление национальной языковой самоидентификации. Минск: ВТАА «Право і економіка», 2007. 55 с.
4. Вансяцкая Е. А. Роль невербальных и вербальных компонентов коммуникации в текстах, отражающих эмоциональные реакции человека и их соотношение (на материале английского языка): автореф. дис. ... канд. филол. наук: 10.02.04. Иваново, 1999. 22 с.
5. Воробьева А. Е. Структурно-функциональные характеристики текстов электронной деловой корреспонденции (на материале английского и немецкого языков): автореф. дис. ... канд. филол. наук: (10.02.04). Белгород: БГУ, 2012. 21 с.
6. Галичкина Е.Н. Специфика компьютерного дискурса на английском и русском языках (на материале жанра компьютерных конференций): автореф. дис. ... канд. филол. наук. Волгоград, 2001. – 19 с.
7. Гальперин И. Р. Очерки по стилистике английского языка. Москва, 1958. 462 с.
8. Горошко Е. И. Современная интернет-коммуникация: структура и основные параметры. Интернет-коммуникация как новая речевая формация: колл. монография. Москва, 2012. С. 9–52.
9. Грабар Н. Г. Соціально-психологічні проблеми спілкування у віртуальній реальності. Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. 2012. № 3-4. С. 82-85.

10. Гулевич О. А. Психология массовой коммуникации: от газет до интернета: учебник для вузов. Москва: Издательство Юрайт, 2020. 264 с.
11. Ежова Т. В. Прагмалингвистические особенности текстов личной электронной переписки. Вестник ОГУ. Оренбург, 2011. №17. С. 131–136.
12. Заболотня Ю. В. Модель інформаційно-освітнього середовища ВНЗ. Педагогіка вищої та середньої школи: зб. наук. праць. Кривий Ріг, 2011. Вип. 31. С. 304–306.
13. Зайцева С. В. Інтернет спілкування як нова форма міжособистісної комунікації. Дослідження з лексикології і граматики української мови: зб. наук. пр. Дніпропетровськ: ДНУ. Вип. 11. 2012. С. 45–53.
14. Кіржнер С. Е. Навчання майбутніх юристів усного професійного спрямованого англійського монологічного мовлення з використанням автентичної відеофонограми: автореф. дис. ... канд. пед. наук: спец. 13.00.02 – «Теорія і методика навчання: Германські мови». Київ, 2009. 24 с.
15. Кононова О. Л. Використання блог-ресурсів на заняттях з іноземної мови «Сучасні підходи до навчання іноземної мови: шляхи інтеграції школи та ВНЗ». Матеріали III міжнародної конференції. Харків, 2013. С. 76–77.
16. Лабудько С. П. Блог як сучасний засіб взаємодії вчителів. URL: <http://conf.vntu.edu.ua/eiron/2013/pdf/18.pdf> (20.11.2020).
17. Лащук Ю. Особливості віртуального наукового спілкування: культурологічний контекст. Наукові праці Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського. 2010. Вип. 27. С. 87–93.
18. Луценко О. І. Лінгвістичні аспекти Інтернет-комунікації. Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія: Філологічна. 2013. Вип. 40. С. 64-66.
19. Макеев С. Н., Зейналов Г. Г., Макеев А. Н., Макеева Н. Н. «Смайл» как элемент интернет общения – современная интерпретация эмоций. Современные проблемы науки и образования. 2015. №1-2. URL: <https://www.science-education.ru/ru/article/view?id=20194> (20.11.2020).

20. Мороховский А. Н. Стилистика английского языка. Киев: Головное издательство издательского объединения «Вища школа», 1984. 241 с.
21. Обухова О. В. Социокультурные факторы формирования лексики Интернета (на материале английского языка): дис. ... канд. филол. наук: (10.02.19). Москва, 2007. 234 с.
22. Огороднік К. Особливості інтернет спілкування. Лінгвокогнітивні та соціокультурні аспекти комунікації. 2012. URL: <https://naub.ua.edu.ua/2012/osoblyvosti-internet-spilkuvannya/> (дата звернення: 23.10.2020).
23. Остапенко Г. І. Особливості віртуального спілкування молоді в комунікаційному середовищі мережі інтернет. СВІТ соціальних комунікацій. 2013. Т–10. С. 113–117.
24. Очерки развития смайлов. URL: <http://www.rusyaz.ru/is/ns/app1.html> (20.11.2020).
25. Посохова В. В. Стили онлайн спілкування інтернет-користувачів в повсякденній мережній діяльності. Теоретичні і прикладні проблеми психології. 2013. № 3. С. 211–215.
26. Правила спілкування в Інтернеті. Новини: Корисні поради. URL: <http://poradavam.pp.ua/4536-zagaln-pravila-splkuvannya-v-nternet.html> (дата звернення: 23.10.2020).
27. Приставка Я. И. Лингвистические особенности интернет-коммуникации на английском языке. Сборник работ 67 научной конференции студентов и аспирантов Белорусского государственного университета. 17-20 мая 2010 г., Минск. В 3 ч. Ч.3. Минск, 2011. С. 250-251.
28. Прохоров Е. П. Введение в теорию журналистики. Москва: РИП – холдинг, 2000. С. 89-90.
29. Розина И. Н. Теория и практика компьютерно-опосредованной коммуникации: состояние и перспективы. Теория коммуникации и прикладная коммуникация: сб. науч. тр. Ростов н/Д, 2002. С. 5–17.

30. Сысоев П. В. Блог-технология в обучении иностранному языку. *Язык и культура*. 2013. № 4. С. 115–127.
31. Смайлики в интернете: эмоциональная полнота или формализация общения. URL: <http://ria.ru/vl/20130919/964177883.html> (дата звернення: 23.10.2020).
32. Столярова М. О. Етикет у віртуальній англomовній комунікації (на матеріалі чатлайнових сесій): автореф. дис. ... канд. філол. наук 10.02.04. Київ, 2005. 20 с.
33. Kemp S., Datareportal. *Digital: 2020 Global digital overview*. URL : <http://datareportal.com/reports/digital-2020-global-digital-overview> (дата звернення 25.11.2020)
34. Швачко С.О. Обекти перекладознавства; монографія / С.О. Швачко, І.К. Кобякова, Т.О. Анохіна. – Суми: СумДУ, 2019. – 222 с.
35. Швецова М.Г. Паралингвистические средства в лингвистике текста. *LingvoMaster*. URL: <http://www.lingvomaster.ru/files/210.pdf> (03.11.2020).
36. Холод А. Л. Понятие интернет-коммуникации. *Карповские научные чтения: сб. науч. ст. Вып. 11: в 2 ч. Ч. 1*. Минск: «ИВЦ Минфина», 2017. С. 298-302.
37. Чемеркін С. Нове життя епістолярного жанру. *Культура слова*. Вип. 68-69. 2007. С. 58 – 61.
38. Biber D., Gates S. Y. *Oral and Written Linguistic Aspects of Computer Conferencing: A Corpus-Based Study*. *Computer-Mediated Communication: Linguistic, Social and Cross-Cultural Perspectives*. 1996. Pp. 29-46.
39. Crystal D. *Language and the Internet*. Cambridge: Cambridge University Press, 2004. 272 p.
40. Deneke L. *Computer-Mediated Communication: Potential and Actual Effects on the English Language*. VDM Verlag Dr.Mueller, 2007. 140 p.
41. Dertouzos M. *What will be. How the world of information will change our lives*. London, 1997. 450 p.

42. Kemp S., Datareportal. *Digital: 2020 Global digital overview*. URL : <http://datareportal.com/reports/digital-2020-global-digital-overview> (дата звернення 25.11.2020)

43. Kimdall C. A. Study of the Most Common Misspelled Words. URL: <http://www.spellingsociety.org/journals> (дата звернення 20.11.2020).

44. Nowson S. The Language of Weblogs: a Study of Genre and Individual Differences. Unpublished Doctoral Thesis. University of Edinburgh, 2006. 279 p.

45. Raymond E. The Jargon File, version 4.4.8. URL: <http://www.catb.org/~esr/jargon/> (дата звернення 20.11.2020).

46. Tagliamonte S. A., Derek D. Linguistic ruin? LOL! Instant messaging and teen language. *American Speech*, 2008. Vol.83. №1. P. 3–34.

СПИСОК ДОВІДКОВИХ ДЖЕРЕЛ

47. Азимов Э. Г., Щукин А. Н. Новый словарь методических терминов и понятий (теория и практика обучения языкам). Москва: Издательство ИКАР, 2009. 448 с.

48. Словник української мови: в 11 тт. АН УРСР. Інститут мовознавства. Том 11. Київ: Наукова думка, 1980. 700 с.

49. Словопедія. Стилістичні терміни. URL: <http://slovopedia.org.ua/37/53392/251322.html> (20.11.2020).

50. Cambridge learner's dictionary. URL: <http://dictionary.cambridge.org/> (20.11.2020).

51. Oxford Advanced Learner's Dictionary. Oxford University Press, 2000. 1552 p.

52. The Oxford Dictionary of new words. New York: Oxford University Press, 1997. 357 p.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРАТИВНИХ МАТЕРІАЛІВ

53. Raymond E. The Jargon File, version 4.4.8. URL: <http://www.catb.org/~esr/jargon/> (20.11.2020).

54. Weisberger L. The Devil wears Prada. URL: begin-english.ru/download/files/0/4/6/8/496f45d8a9.pdf (20.11.2020).

ДОДАТКИ

Додаток 1

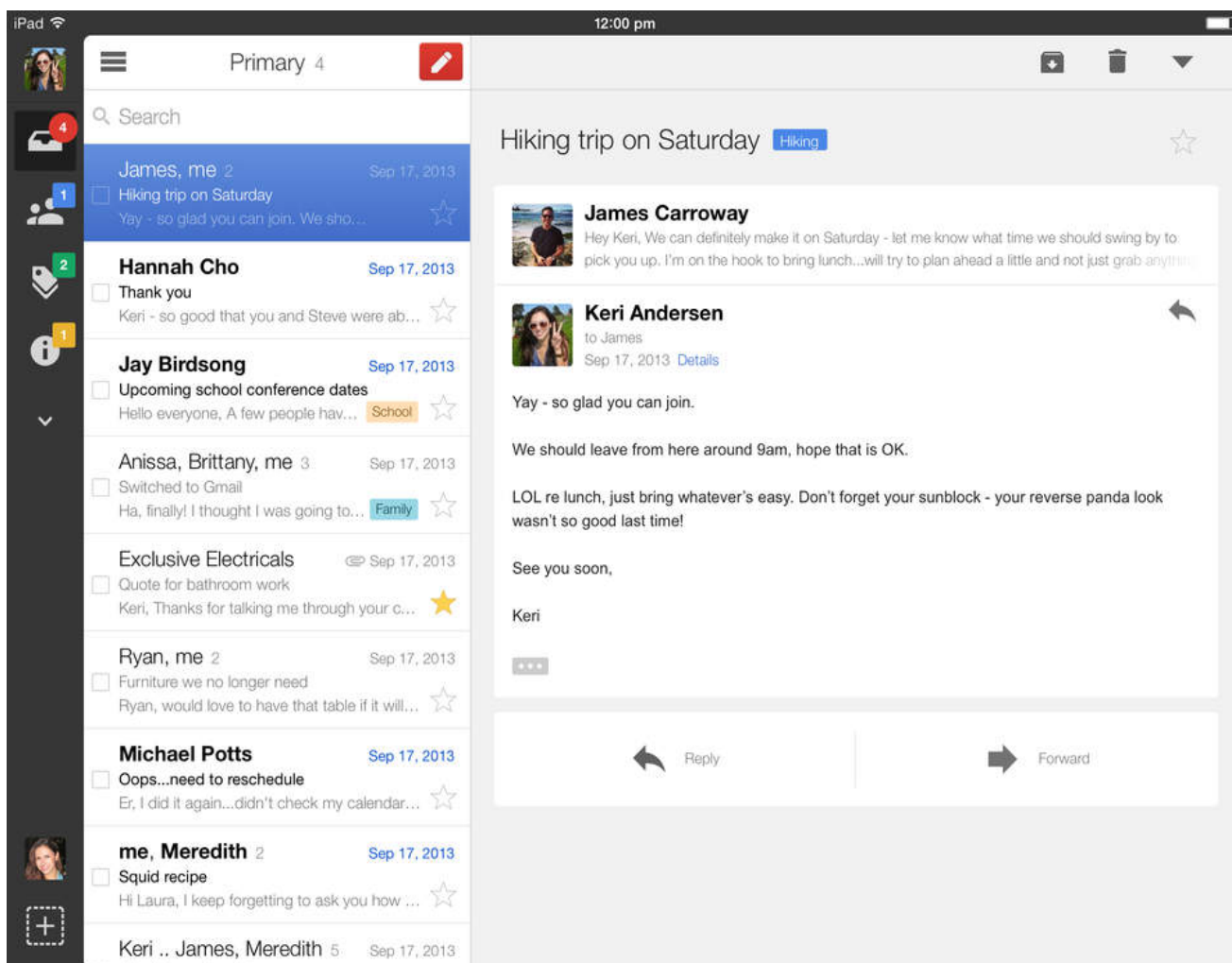
Таблиця абревіатур англійської мови

Скорочення	Англійське тлумачення	Переклад українською
10X	Thanks	Дякую
2	To	До
4	For	Для
4GET	Forget	Забудь
ADDY	Address	Адреса
AFAIK	As far as I know	Наскільки я знаю
AFK	Away from the keyboard	Відійшов від клавіатури
AKA	Also known as	Також відомий як
ANY1	Any one	Будь-хто
ASAP	As soon as possible	Якмога швидше
ASL	Age/sex/location	Вік/стать/місце проживання
ATM	At the moment	Зараз
BBIAF	Be back in a few minutes	Повернусь через кілька хвилин
BBIAN	Be back in an hour	Повернусь через годину
BBIAM	Be back in a minute	Повернусь через хвилину
BBIAS	Be back in a second	Повернусь через секунду
BBL	I'll be back later	Повернусь пізніше

BBS	Be back soon	Скоро повернусь
BE4	Before	Перед
BF	Boyfriend	Коханий хлопець
BRB	I'll be right back	Зараз повернусь
BTW	By the way	Між іншим
C	See	Бачити
CU	See you	До зустрічі
EM	Them	Їм
F2F	Face to face	Тет-а-тет
FAQ	Frequently asked questions	Поширені запитання
FW	Freeware	Безкоштовно
FYI	For your information	Інформація для Вас
GF	Girlfriend	Кохана дівчина
GR8	Great	Чудово
GTG	I got to go	Я маю йти
H8	Hate	Ненавидіти
HTH	Hope this help	Надіюся, це допоможе
IC	I see	Зрозуміло
IMHO	In my humble opinion	На мою скромну думку
IMNSHO	In my not so humble opinion	На мою нескромну думку
IMO	In my opinion	На мою думку
IOW	In other words	Іншими словами
IRL	In the real life	У реальному житті
JK	Just kidding	Просто жарт
K	Ok	Окей
L8R	Later	Пізніше
LOL	Lot of laugh, laughing out loud	Дуже сміятися
LTNS	Long time no see	Давно не бачились
LTNT	Long time no type	Довго не писав

M8	Mate	Товариш
ME2	Me too	Я також
MF	Male or female	Чоловік або жінка
NO1	No one	Жоден
NP	No problems	Немає проблем
OIC	Oh, I see	О, я бачу
ONNA	Oh no, not again	О ні, тільки не знову!
OTOH	On the other hand	З іншого боку
PMJI	Pardon my jumping in	Перепрошую за втручання
POV	Point of view	Точка зору
PPL	People	Люди
R	Are	Бути
ROFL	Rolling on the floor laughing	Кататися по підлозі, сміючись
RSN	Real soon now	Дійсно скоро
SMT	Something	Щось
SOW	Speaking of which	Говорячи про якого
SUP	What's up	Як справи?
TFHAOT	Thank for help ahead of time	Вдячний заздалегідь
TTYL	Talk to you later	Поговоримо пізніше
U	You	Ти
U2	You too	Ти також
UBD	You be damned	Будь ти проклятий
UC	You see	Як бачиш
W8	Wait	Чекати
WB	Welcome back	З поверненням
WBR	With best regards	Сердечний привіт
WBW	With best wishes	З найкращими побажаннями
WRT	With respect to	З повагою

Зразок електронного листа

Система емотиконів з розшифровкою емоції

